

כללא דפרק א ג' דכל פרק זה לא שייך למס' כלים לזכר דהרי לא נזכר כלל מענין כלים. אלא הוה כעין הקדמה לכל סדר הפרקים שבכל מסכת ומסכת אשר נכבדו מדובר בה. מענייני אבות הטומאה. לכן תקדים תנא פרק זה להודיע אותן מוצאת כל א' בקיצור. וכן שמשע מהירבב' כאן. וזוהי ראי' דלא כיש ספרים שדחתו סדר זה עם מסכת פקודות: **משנה א** נטו ה אבות הטומאה שמשמאין לאדם וכלים במגע וכלי חרס באויר. אבל אין מסמאין במשא:

משנה ב ה אבות יש שמשמאין לאדם גם בשנשאן. ובשנגע כלים בשעה שנשאן. נעשו ראשון. אבל לא בשעה שנגען:

משנה ג אב א יש שמשמא בכל הנז' [אב"י כשיסת הרמב"ם] וגם שמתחתיו או שעליו נעשה ראשון אף שלא נגע בו. ה אבות יש שבשעה שנגע או נשא אותן מסמא לכלים שנגעו או. אב א' יש שמשמא מאב אחרי. וגם כשהוא שטא הוור ומסמא לאדם וכלים שחתתיו או שג'ע. ומסמא ומסמא [אב"י מלת מסמא ס"ט כנ"ל] אפי' במסמא אבן גדול בין הטומאה להסודה. באופן שאין סכבדין וע"ז. אבל קיל מהך דלעיל שאין הנגע בו מסמא

בגדים. ב אבות יש שיש בהם כל החומרות דלעיל. אבל גם הנגע בהם מסמא או כלים שנגע באחה שעה. אב א' יש שמשמא בכל הנז' אבל גם משכב שחתתו נעשה אב הטומאה:

משנה ד אב א יש שמשמא בכל הנז' אבל עושה גם לבועלה אב. אב א' יש שמשמא בכל הנז'. אבל גם כל השוהה עמו בחדר א' בלי הפסק מחיצה גבוה י"ט. נעשה ראשון.

אב א יש שמשמא טומאת ז' לכל הנגעו או נשאו שנעשה אב. אב א' יש שהטור סכל הנז' שמשמא בנגעו אי נשאו להטומאה. וגם מסמא להסודה בנ' מיני אהל. נמצא יש י מדיניות בשומאה [ואעפ"כ לא נהן בהם והנא מסמא כבמשנה ה' משום דיש עוד דברים שמשמאין לאדם כפרים ושעירין הנשרפין ופרה אדומה. ולא רצה לכתובן מראין גופן סמא. ואין מסמאין לשום דבר רק לאדם. ולהכי אין מן הראוי לכלול בשם אבות הטומאה:

משנה ה וכ"כ יש י טומאות שכולן פורשות סמא. ואפי' זה חסור מזה לכמה ענינים: **משנה ו** ז ח ו"כ יש י מקומות בארץ ישראל שכולן קדושות מלהתמסא ואפי' זה חסור מהן לכמה ענינים:

ציונים

פ"ב א כלי עץ. לקמן בפ"ד. ענה פז. וכו' ע"פ פל. ד"ה חפ"י. עירובין לא. ד"ה כשפוק. ג"כ מו. ד"ה ה"ל. מ"י פ"ו מהל' פ"ט ה"ג ופ"א מהל' כלים ס"י במג ע"ן רמ"ז:

ר' עובדיה ר' עובדיה כלים כלי עץ פרק ב מברטנורה

פרק ב א כלי עץ עור בלי עצם. צפ' מטות כתיב וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עזים וכל כלי עץ תהחמאו. ומדיבין מוכל מעשה עזים לרבות דבר הבא מן העזים מן הקרנים ומן הטלפים. דהיינו כלי עצם. ואיתקש לכלי עור וכלי עץ וצפ' שמיני איתקש כלי עור וכלי עץ לשק. דכתיב מכל כלי עץ או בגד או עור או שק. הלכך פשוטיון טהורים. דבעינן דומיא דשק דמתלטל מלא וריקן. וכלי חרס אע"ג דפשוטיון טהורים לא מצי למתני צדדי הך. משום דכל הגי טהורים כשאין להם בית קבול אעפ"כ שיש להן חוד. כגון חזית של עץ

תוספות יום טוב

פרק ב וברי' ע"ס. פ"י הר"ב **פרק ב א כלי עץ** א. וכלי עור ב. וכלי עזים דמדיבין מוכל מעשה

פרק ב א בלי ר"ע ו"ל ובכלי חרס סמא כה"ג וכו'. כתב הח' הר"ם ז"ל ע"כ מנא ל"י כ"כ שיש לו חוד אע"פ שאין לו בית קבול טמא דלאכורה נראה שיש ללמוד זה מדין התגור שיש לו חוד ואין לו שוליים שיקבל ואפי' ע"כ

י כ"ן תפארת ישראל י כ"ן

פרק ב א כל כלי שנגעה מגדולי ארץ הוא בכלל כלי עץ: (ב) דוקא הגעשה מעורות בריות היבשה אבל לא עורות שמבריות המים: י

משנה אחרונה

פרק ב א וכלי עור. קא פסיק ומתי דכלי עור פשוטיון טהורין דין גדול ודין קצין. וקשה דכ"כ ל"ו חנן הטור ממנה בחמשה על חמשה למדקס ונעמה חת וע"כ נפשוטין איירי דכלי קבול ממחאין כ"כ לקמן (פ"ו חמ"ו). וי"ל כתיב הסו"ס פ' במה אשה (דף ס"ג) דיש מילוק בין שר קשה לך דרך הוי כעשוי לקבלה שראוי לקבל בו חמסות או חמס וזה דפשוטי כלי עור טהורין היינו בעור שזוק וקשה עב"ד. ויחא לפ"י דהכא פשוטין טהורין בין גדול ובין קטן דנקשה מיירי שאינו ראוי לקבלה. והסו"ד לפ"י נדך ומ"מ ל"ו חנן ככלי קבול שמתמאין כ"כ דכל כלי קבול היינו דחשיב עלי' ויחדו לקבלה. ולקמן בפ"ח איירי בטלוהו שלא יחדו דמזכיה חסם והלכך בעי חמשה על חמשה דבגדור מהכא קחמ"י לא חשיב וכולה דחתי חסם בנשיטתה תליא על חמשה דמטעם דחשיב עפי שיטורו בשלש זשק בארבעה וסור בחמשה. והשתא ניחא דלא מתי הכא בגד זשק פשוטיון טהורין. משום דפשוטין דהכא היינו נקשין שאין ראוי לקבל בהן דומיא דכלי עץ ומ"ס. ובגד זשק לשולס רכין הן ולא שייך בהו פשוטין. ומתקן קשה על פי רש"י בשבת (דף ע"ב) דמזוקי חסם חמתי דפכ"ז בקרטובלא. ופי' רש"י שחא טור שזוק וקשה ע"כ. ואלא לומר כן דפ"י חמתי דהסא חסם אלא ברבין כדפי' וכ"כ הרמב"ם פ"ח מהל' שבת דקרטובלא היינו טור מטובד יפה ורש"י: ור"ע דהא דחמתיין טור דך מיקרי כלי קבול משום שראוי לקבל בו ז"ל דראוי וקחמ"י עשוי נמי לך דכל כלי קיטול בעיין דוקא שעשוי לקבלה דומיא דשק שחם אינו עשוי לך אעפ"כ שיש לו בית קיטול מני ממחא כדלקמן מ"ג וכתה דוכתי. ולפי"ז היה נראה הא דחמתי' חסם בגד שהוא דך עשוי לקבלה היינו דוקא בחמיתה והיינו מעליה מן הבגד אבל בגד שחם אינו אלא ללגישה ואינו עשוי לקבלה דהא דמקבל גופו של אדם לא מיקרי קבלה כדפי' רש"י צפ' במה אשה (דף ס"ו) דלא מיקרי כלי קבול אלא עשוי ללגול על ידו מה עשומין לחובו אבל קב פשוט טהורים ראש שזוק בחובו אין זה בית קבול דשוקו אינו מתלטל ע"י הקב עב"ד ובגד שזובש נמי דטומה אינו חבוב כלי קבול ואין בו טומאה דהא איתקש לשק. אבל בחמתי' חסם לומר כן דלדרכה בגד דקרא משמע בגד שלם כדחמתי' בשבת (דף כ"ו) אין לו אלא בגד מנין לרבות שלשה על שלשה ח"ל או בגד אלתא בגד שלם פשיעא דמקבל עומאה ע"כ דקחמ"י אינו עשוי לקבלה וכן משמע לקמן (פכ"ז מ"ט) דליון טמא שהשמש מתחמם בו ומחממך בשוליו. אלתא אכ"ג דאינו עשוי לקבלה דקשה הוא. משום חמסם בגד טמא. וחמתי' נמי (דפכ"ז) דלרבי כ"כ וכלי קבול חשיב שני טמא חמשה דלרבי אר"י עשוי לקבלה טמא. וז"ל דהא דאיתקש בגד שיש לו איזטריין אלא למעליה מן הבגד. אבל בגד שלם חשיב יסר שעשוי ללגישה אפילו בלא קבול טמא מפני חשיבותי' וכן משמע מהא

כלים כלי עץ פרק ב

נשברו. מ"י פ"י ס"א :
 וי"ג ס"א : מכאן ולהבא.
 ש ע"ג ס"א וס"א : כלי
 דרס. שם פ"ד. ט"ז פ"ז
 ל"ג. כלי עץ. מ"י פ"ז
 ס"א ס"א ופ"י פ"ה ס"א ס"ב :
 באויר. מ"י פ"ז ס"א ס"ב
 ג' ס"א :

משנה ד ומ"ט במשנה ד פ"ג דמסכת עדיות. ומ"ט הר"ב אכל
 טמאים טומאת משכב ט'. וכלי חרס אינן צוה הכלל כמו שכתב
 ברש"י מהניחין ג' ובלי נחר. פ"ה הר"ב כלים העשויין מאדמה
 שחופרין ממנה לרף אלומי בלע"ז ובמשנה ו פ"ט דגדה כתב
 שהוא בערבי ש"צ וכחז הרמב"ם שכן

לשרוף עלייהו תרומה וקדשים : מקבלין טומאה מכאן ולהבא.
 אבל לא חזרו לטומאתן ישנה דלא גזור רבנן שאם עשה מהם כלים
 חזרו לטומאתן ישנה אלא בכלי מחכות בלבד : כלי נחר. כלים
 העשויין מאדמה שחופרים ממנה לרף אלומי (ה) בלע"ז : מיטמאין
 ומטמאין באויר. אם נתלת טומאה

אלויהו רבה

לדין הך ככלי חרס אלא
 שיהא עשוי לקבלה כמו שנתן
 וכיוצא בו. אבל כלי חרס
 צריך נחר. וכלי מחכות אפי'
 ראוי לקבלה לא צריך שאלתיו
 פשוטיון עמאלן. שנכח
 נאמר אל טוב צריך חוך
 וככלי עץ נאמר כלי משמע
 צריך כלי : נשברו שהרי.
 אבל כלי מחכות שנשברו
 ונשטו מן כלים חזרים
 לטומאתן סיבה. והרמב"ם
 כלים הללו אינן מקבלין
 טומאה אלא מחלף ולהבא.
 וכלי חרס וכלי נחר נשברו
 טהור וזבוב אינן לטמא
 לעולם : כלי חרס וכלי נחר
 מיטמאין שוה. הא דקמי'
 ככלי טומאתן שוה. כיוצא
 בכלי נחר וכל קמי' ליה
 ככולו מניחין אלא יומתא
 חרס בשלטי מניחיה (פ"י)
 להכי קמי' ליה ככלי טומאתן
 שוה וכלי חרסו לאתניה לכלי
 חרס ה"ל כלי נחר שטומאתן
 שוה היא. והו' קמי' לאפוקי
 מדבש. דמתני' בתוספתא
 כלי נחר כשי' מיטמאין
 ומחזיקין מחזיקין ככלי חרס
 ומחזיקין ככלי חרס וכו'
 כלי נחר כלי חרס ככלי חרס
 דבר. קמי' ככלי טומאתן
 שוה לגמרי ככלי חרס
 ספיקות ש' בבל הוהיה וכו'
 לרש"י. כפי' עומדין ג'
 לרש"י. לרש"י. אנדרוניוס
 נחשט ספק זכר ספק קבה.
 כיו ספק כהנה ספק חיה.
 פול הבזרי ספק זרע ספק
 ירק. וי' לרש"י ספק ירק
 ספק אינן. מולדת הכנאים
 ספק שרן ספק כלי נחר
 ספק כלי חרס ספק כלי חרס.
 וכו' כלי נחר ודאי חרס
 חרס

תוספות רע"ק

בשרש סוף ספרין כתב
 בפשיטות דיש להם פתרה
 כשהיה ר"ע. [ע"י בתש'
 רבינו בלחץ הכתבים
 ס' ר"י :

תוספות רע"ק

תוס' אנשי שם
 מיטמאין שוה. מראה דמי
 הכה לירוקה ולנימור דמי
 הוא דטומאתן שוה ממש אבל
 הכה לנעילי אפי' דהנינה
 האדרי אין טומאתן שוה
 ממש דכלי עץ וכו' פשוטין
 סוכרין ורקא מדאורייתא
 וטמאין מדרבנן וכלי וכויות
 פשוטין אף מדרבנן כפי'
 ר"י. (ט"ז) :

נשברו שהרי ז'. חזר ועשה מהם
 כלים. מקבלין טומאה מיכן ולהבא (ה).
 כלי חרס וכלי נחר (ט) מיטמאין שוה.
 מיטמאין ומטמאין י. באויר (י) .
 דג. א. מיטמאין שוה ט. מיטמאין. באויר ט. סבורין.

ואם חמרנו שהוא חפר במקור האלוס אכן אלוס גדולה ועשה ממט כלי הגה לא יללח לקבל כל דבר לענין מהענינים ואם יהיה זה הגה
 לא יקבל טומאה. לפי שהיה כלי אדמה אשר לא יקבל טומאה כמו שיבאר. ומפרש כלי נחר הוא כלי (א"ל טפ"ל) והוא אכן רכה
 מאוד. בדקות המראה [כעין תכלת] ויודק במים במהירות ירחלו בו השער והבגדים. וכן מטוה החכמים בכלל המנקים אמרו נחר ובורית
 קמוניה ואשג (במסכתא גדה טס) ועשיית אלו הכלים נמלא אללנו בקלוי המערב ומלאכתו קשה מאד והארץ בעשיית מלאכתו ע"ש.
 וכחב עור. ואשר ראוי שהניחו שכל הטינים (כאלטפ"ל) וא"ל אנג"ר וא"ל טי"ן ארמוני' ואל מחזי"ם וזולתן מן הטינים. כאשר
 נעשה מן כלים כל זמן שהם נאים (פ"י לשון נא ומובטל) ולא נקלו בצאור הגה הן כלי אדמה ולא יקבלו טומאה. וכאשר נקלו ואע"פ
 שלא יסבלו האש עד שיבטלו דפנותם כמו החרס הגה הן דומים לחרס והוא אשר יקראו כלי נחר : מיטמאין ומטמאין צאויר. פ"ה הר"ב

מלאכות שלמה
 מלאכות שלמה. אמר המלקט כן כתב הרמב"ם ז"ל אמנם הרא"ש ז"ל כתב ואפי'
 מדרבנן לא מקבלין טומאה דאי הוה ליה טומאה מדרבנן לא הוה ליה
 למיתני פשוטין שהריין דהא טומאת כלי זכוכית אינה אלא מדרבנן
 וקמי' ליה ומיהו י' פשוטי כלי עץ שממאים מדרבנן כגון שלתן
 וטבלא ודולפקי דהיינו עבאקיש בלשו שהן רחבין ונשאר עליהן מה
 שחומין עליהן וגרתיין כמקבלין ובת"כ אסמכיהו אקראי ע"כ. ועבל
 הערוך ז"ל כתב בערך פסס קפיה ליה לרביט
 נס"ס ז"ל הא דהניח בספרי בענין שריט' כלי
 חרס אין לו אלא כלי חרס מנין לרבות כלי נחר
 ת"ל וכל כלי חרס מנין לרבות אהלים ודין הוא
 ומה כלי עץ שמימא פשוטיו סיהר אהליו אלתא
 פשוטי כלי עץ שמימא ופריק דחתב בני דהוו
 למדרכות קאמר כגון המטה והכסא והספסל
 והקתדרה שהן פשוטין ומקבלין טומאה ע"כ וכתוב
 עוד שם דפשוטי כלי עץ חרי גווי מאי דחוי
 למדרס מקבל טומאה מדאורייתא וכל כלי עץ
 העשוי לנחת אינו מקבל טומאה מדאורייתא

באשר הפנתי מלרע נקמן הבי"ח דליתו לעירסה סיהרו הסי"ח בחירק משמע
 סיהרו לאחרים וכדתנין ג"כ בפ"ה דנעשים סימן ד' שפירחתם סיהרו טמא
 וכו' וכי"צ ברפ"ד למכשירין סיהרו טמאים וכו' אבל ודאי לא נרסי' סיהרי הסי"ח
 פתחה והה"א בשבא ופתח דהכי הוי לשון לוי' על משקל פטנו את בעירכם בחרו
 לכס היום את מי תעבודו וגו' קד נלע"ז וע' עוד במ"ש ברש"י חולין בנלת
 שמשו. והרי"א ז"ל הניח פ"ה נסא נסארו : ככאן ולרבה. אבל למפרע לא
 דטומאה ישנה לא גזור אלא בכלי מחכות שבוש נדר מי חמלת דעמס זה לא
 שייך אלא בכלי מחכות שהדבר קשה להמתין להם האזה שטי' וצביעי מאסו
 דחרב הרי הוא כהלל ועוד דשאר כלים מתקלקל בשבירה ולמאן דמפ'
 התם בשבת פעמא טמא לא יקבנו בכדי סהרו גס למ"ד פעמא טמא
 יאמרו פבילה בת יומה עולה בשאר כלים אין דרך להי לישני ועוד דכלי
 מחכות איידי דמיהס יקרים חיים עלייהו טפי ושייד למיגור עלייהו טמא לא
 יקבנו בכדי סהרות הר"ש ז"ל : כלי נחר. אלומי. אלומי בלע"ז וכן פירש ר"ש
 והרא"ש ז"ל וכן פ"י רש"י ז"ל טס פי' אין מעמידין וגם בדוכתי אחריו ור"י
 פירש דחרי גוויי איכא מנחת שפוט'ס ממנו כלים ופזה הימח המכר כפי'
 אין מעמידין אינו הגזר כאן עם כלי חרס דטומאתם שוה וכתב עוד ר"י ז"ל
 שיש עוד נחר שליש שאין עושים ממנו כלים אלא מכבשים בו את הכלים
 והוא ארוט שטינו בנדה פ"ט אל' ז' סמוכים שמעדין את הכתם ע"כ אמנם
 הרמב"ם ז"ל פי' שהוא נקלה ג"כ בצאור כמו כלי חרס. והביא כל דבריו ז"ל
 בספר דרבנן אחרן פרשת שמעי ריש פרשת ז'. והעתיקו בתוספתא יום טוב :
 הגדה פ"ד יוסף ז"ל כתב מיטמאין ומטמאין וכו' כ"ה הרמב"ם ז"ל כ"ה
 מיטמאין ומטמאין של מיטמאין בחיר"ק והמ"ס של ומטמאין של כ"ה

הגדה דתורת הכהנים פ' שמעי
 ריש פרשה שביעית הכי
 גרסי' לה כלי חרס אין לו אלא
 כלי חרס מנין לרבות כלי נחר
 ת"ל וכל כלי חרס מנין לרבות אהלים ודין הוא
 ומה כלי עץ שמימא פשוטיו סיהר אהליו אלתא
 פשוטי כלי עץ שמימא ופריק דחתב בני דהוו
 למדרכות קאמר כגון המטה והכסא והספסל
 והקתדרה שהן פשוטין ומקבלין טומאה ע"כ וכתוב
 עוד שם דפשוטי כלי עץ חרי גוויי מאי דחוי
 למדרס מקבל טומאה מדאורייתא וכל כלי עץ
 העשוי לנחת אינו מקבל טומאה מדאורייתא

אלא אם כן דרכו להפסול מלא וריקס ע"כ : נשברו שהרי. כמו נשברו
 ועיקר הנירסא נלע"ז שהיא ספרי' כמו ונס שם עיר המונה וספרו הארץ שהוא
 עבר אלא שהיו"ו הסבו מעבר לעתיד או אי נמי גרסי' פ"י' בקמן מלעיל דהוי
 לשון עבר מן הקל והוא הכסון כמו כי לא אותך יאסי' או אל' גרסי' בקמן
 הסי"ח ימח דהוי כמו כי אחי יאסי' מלרע לשון עבר וכן אשכחן ג"כ יבדרי

אם
 באשר הפנתי מלרע נקמן הבי"ח דליתו לעירסה סיהרו הסי"ח בחירק משמע
 סיהרו לאחרים וכדתנין ג"כ בפ"ה דנעשים סימן ד' שפירחתם סיהרו טמא
 וכו' וכי"צ ברפ"ד למכשירין סיהרו טמאים וכו' אבל ודאי לא נרסי' סיהרי הסי"ח
 פתחה והה"א בשבא ופתח דהכי הוי לשון לוי' על משקל פטנו את בעירכם בחרו
 לכס היום את מי תעבודו וגו' קד נלע"ז וע' עוד במ"ש ברש"י חולין בנלת
 שמשו. והרי"א ז"ל הניח פ"ה נסא נסארו : ככאן ולרבה. אבל למפרע לא
 דטומאה ישנה לא גזור אלא בכלי מחכות שבוש נדר מי חמלת דעמס זה לא
 שייך אלא בכלי מחכות שהדבר קשה להמתין להם האזה שטי' וצביעי מאסו
 דחרב הרי הוא כהלל ועוד דשאר כלים מתקלקל בשבירה ולמאן דמפ'
 התם בשבת פעמא טמא לא יקבנו בכדי סהרו גס למ"ד פעמא טמא
 יאמרו פבילה בת יומה עולה בשאר כלים אין דרך להי לישני ועוד דכלי
 מחכות איידי דמיהס יקרים חיים עלייהו טפי ושייד למיגור עלייהו טמא לא
 יקבנו בכדי סהרות הר"ש ז"ל : כלי נחר. אלומי. אלומי בלע"ז וכן פירש ר"ש
 והרא"ש ז"ל וכן פ"י רש"י ז"ל טס פי' אין מעמידין וגם בדוכתי אחריו ור"י
 פירש דחרי גוויי איכא מנחת שפוט'ס ממנו כלים ופזה הימח המכר כפי'
 אין מעמידין אינו הגזר כאן עם כלי חרס דטומאתם שוה וכתב עוד ר"י ז"ל
 שיש עוד נחר שליש שאין עושים ממנו כלים אלא מכבשים בו את הכלים
 והוא ארוט שטינו בנדה פ"ט אל' ז' סמוכים שמעדין את הכתם ע"כ אמנם
 הרמב"ם ז"ל פי' שהוא נקלה ג"כ בצאור כמו כלי חרס. והביא כל דבריו ז"ל
 בספר דרבנן אחרן פרשת שמעי ריש פרשת ז'. והעתיקו בתוספתא יום טוב :
 הגדה פ"ד יוסף ז"ל כתב מיטמאין ומטמאין וכו' כ"ה הרמב"ם ז"ל כ"ה
 מיטמאין ומטמאין של מיטמאין בחיר"ק והמ"ס של ומטמאין של כ"ה

תפארת יכ"ן

מתוכן או מנגן (ז) אפי' מטומאה שקבלו קודם שנשברו. וכ"ס שאין
 מק"ס אחר שנשברו : (ח) אבל טומאה ישנה שבהן הנבטל משנשברו. דרק
 כלי מחכות שנשברו ונתקן חזר לטומאה ישנה מד"ם (נלקח פי"ה ה"א).
 ובל הגור דיי של כלי עץ ועוד וכו' לא שייכי הבא כלל. דהרי מחחלת
 פרק זה עד סוף פ"י. רק מדיני כ"ח איירין. ואפי"ס נקטיניה תנא
 הכה מדביע לאשמעינן כל חילוקי דינים שיש בין הכה כלים לכ"ח : (ט) הוא
 מין כלי אדמה. שאחר שנתבש הוא חזק בעלמו וא"ל לרפרו בכבשן. ולהכי
 מק"ט. אבל שאר כלי טיס. כל שלא נשרף בכבשן עדיין הוא"ל כלי אדמה
 ואמק"ט כלל : (י) שנתלה טומאה בצאויר. וכ"ס כשנגע טומאה בחומו.
 נעמא הכלי. ואם אחר שנעמא הכלי. נחלה שוב מאלל או משקא בצאויר.
 וב"ס כשנגעו בו אפי' מנגבו. נעמאו. ורק אין כלי נעמא מאויר כ"ח אפי'
 בעוד שהן בחומו (ככה ק"ח ב') מדכהיב מכל האוכל אשר יאכל כל אשר
 בחומו יעמא. דרשינן אוכלין ומסקין ומתמאין מאויר כ"ח אבל לא אשר
 כלים (ב) : (יא) והא דכ"ח מק"ט מאויר. היינו בין שנתלה הטומאה

אם הוא מחובר בקרקע. רבייה קרא דלק"ט (כשבת קה"ה א'). אולם
 מהרמב"ם (פי"ח מכלים ה"א) מנאחר להדיא דכל כ"ח שאין לו צ"ק או אפי'
 יש לו צ"ק ואינו עשוי לקבלה אמק"ס [אב"י וע' רתוי"ט ד"ה פשוטין מ"ט
 בשם הר"ש דלהכי כ"ח שאין לו צ"ק עמא שמתחלה לכן נעשה להיות מסה
 על גדה ולס"י יש לכוון דעת הרע"ב והר"ם והרמב"ם לדעה אחת ודוק].
 א"כ י"ל דחטר שאני מדקך דרך קבלתו. להדיק הפת בכותליו. וא"ת
 א"כ יהיה דין כל כלי חרס שזהו שמוי דרך שאר כלים לענין פשוט שיש לו חוך זלי
 שוליים. וא"כ למה לא כלל תנא גמי כ"ח כבדי איקרי כלים. ל"ל דה"פ. משום
 דכ"ח כולל גמי תגור. והרי תגור כל חוך גם בלי צ"ק מק"ט. וכל עוד דמה"ט
 נמי לא קאמר כסיפא כ"ח. דגם פשוט בלי צ"ק טמא. דהיינו הסיפור
 מרישא. ומקמא בחוך בלי צ"ק. היינו משום דמלת כ"ח משמע כל כ"ח
 אפילו דלא תגור והרי איקרי אמק"ט דק ביש לו צ"ק. א"כ ל"ל דלהכי לא כלל
 ברישא כ"ח כבדי איקרי כלים. משום דהגך דתני ברישא פשוטין סבורים. היינו
 רק משאר טומאות. אבל עכ"פ משמאין וטמאין מדרס (כפי' ה') אבל פשוטי
 כ"ח גם טומאת מדרס אין בפשוטי כ"ח. ואפילו מדר"ם (כרמב"ם פ"ה מכלים
 ס"ח). ובתוס' ישינס ה"ל תרו. דלהכי לא כלל ברישא כ"ח כבדי איקרי.
 (ב) וא"ת ל"ל קרא לך מלתא. הרי בל"ל כ"ח אינו נעשה אה"ס אפי'
 נעמא

אחרונה

והר"ש והר"ב דתקו לפרש דקמ"ל דאינו חזר לטומאה ישנה ככלי מחכות. ולא
 יתכן דמ"ס ל"ל למיתני דכל דלא מפרש כבדיה טומאה ישנה מניחא ידעינן
 דאינו

מסוס דהק מקבלין מק"ט אפילו מנגן אבל כ"ח אינו מק"ט מנגבו בשום גוויא :
 משנה
 אין להם ג"כ סנהה בתקוה כ"ח וכן פסק הרמב"ם פ"ה מה"כ : חזר ופשה
 פסן כלים מקבלין טומאה מחלף ולהבא. לנארה משנה שאל"ה היא ומא' קמ"ל

כלים כלי עין פרק ב

מאחריות. שם הלכה ד :
ושבירתן שם פ"ט כ"א ופ"א
מקוראם ח"ג :

אלוהו רבה

הרס הוא : ומסמאין
מאחריות. שם הלכה ד :
שפיך דמולין (דף כ"ד ב')
וכריש פ"ו דבטורה (דף
ל"ח א') דמאחריות היינו גבן
אלה לטמא אחרים קרי
מאחריות כגון שנתמא הובן
מסמאין אחריו ומשקין
הטענין אפילו בנביהן
וליתמא עמון קרי גביהן
וכי חין כפי' דלקמן דכלי
הרס שנתמא חובו שנתמא
אחרים מגבו : ושבירתן
היא שחרתן . קמ"ל חל"ה .
קמ"ל שבירתן שחרתן
עולמית ולא ככלי עין וכלי
עלם שהם חור ועשה מן
כלים מקבלין טומאה מכאן
ולתבא אצל כלי הרס אפילו
חור ועשה מן הכבדים כלי
סכור . וקמ"ל היא שחרתן
ואין לה טהרה אחרת שכלי
שפיך עבילה שחרתתו חו
אין לה טהרה בגמרה . וקמ"ל
טהרתו ולא טהרת אחריו
ומשקין טמאין שאין נטהרין
בטהרה אפי' משקין נטהרין

אם נתלית ט' חור ותלה ארכלים בארין מסמאין את הארכלים ט'
ואפי' מלא חרדל שאינו טעם בדופני הכלי אלא כמה שסמוך לדפנות
והאלמנעיים מיסמאין מן האריר ואי אהה יכול לומר שזה מטמא את
זה . שהרי אין כבידה בכל אחד (ועינין מ"ט רפ"ב דטהרות) . ועוד
אין ארכל מטמא ארכל ועינין ספ"ק

דפסחים ועוד ארס כן זה שני זה שלישי .
והשלישי לא יעשה רביעי לטמא את
האלמנעיים . רש"י ספ"ק דמולין ריש
דף כה . ולשון אפילו מלא חרדל
בבביתא . וכתבו התוספות (דף כד):

דהוי מלי למימר ואפי' מלא צילע וקטק חרדל מאוס דמדרבנן מקבל
טומאה בכל שהוא . והקטק מנלן דהיינו מטעם אריר . דלמא הוי
מטעם

כלי כלי עין כלי . וכשנגעה הטומאה בעלמו של כלי בין מגבו בין
מתוכו טמא . והיינו דתנן בפ"ק דמולין . הטהור ככלי הרס [ממא] ככלי הרס : ושבירתן היא שחרתן .
(* ז"ל וכל כלי הרס וכו' .

מלאכת שלמה

כתוב ומיטמאין מאחריותו הא דלא תנא מיטמאין ומסמאין מאחריותו כי
הכי דתנא גבי ארירותו משום דהתם הוי הדווש בשיהס דלמין כן ככלים אחרים
אבל מה שסממא אחרים מאחריותו אינו הדווש דלמין מניבין מעימו כ"ש
מאחריותו וכלי חרדל וכלי חרס טומאחם שום מתני' ב"ה וב"ש פלגי עלייהו
בתוספתא ע"כ וכן כתבו חוס' ז"ל שם פ"ק דשבת דף ע"א לגירסת רש"י ז"ל
דהתם כדכתבין ע"ש שהארירי . וכתבו שם דמקום הקק של אחריו זמנין
קרי ליה תנא גבו וזמנין קרי ליה אחריו . וכתבו עוד ז"ל ור"י ז"ל גריס
הכי מסמאין מאחריותו פ' מאריר מאחריותו אס קבלו טומאה מתוכו ואין
מיטמאין מגבן פ' לא מקבלי טומאה אפי' בנגיעה גבן וכ"ש מאריר

מאחריותו דלמין מקבלים טומאה והר"ל בנגיעת אחריו נמי לא מקבלי טומאה
והא דלא נקט דלמין מיטמאין מאחריותו משום דלא ניטעי לומר דהיינו אריר
מאחריותו אבל בנגיעת אחריותו עמא להכי נקט ואין מיטמאין מגבן דלמין כאן
אלא נגישה והא דלא עריב ותני להו מסמאין ואין מיטמאין מאחריותו ומגביהן
היינו משום דלא הוה מפרש רבוחא בגביהן ורבוחא באחריותו אבל השתא תקן
מסמאין מאחריותו לרבוחא דלפי' באריר מאחריותו מסמאין ואין מיטמאין
מגבן דלפי' בנגיעה לא מקבלי טומאה ע"כ : ושבירתן היא שחרתן .
וכולו כלים נמי וכו' לשון רש"י ז"ל אמר המלקט ומה"ש שיהי' בלשונו דלעיל
קמי

ראשון לציון

מ"א (ה"ש ד"ה) ביטמאין
וכ' . ונקט חרדל משום
דמדרבנן מקבל טומאה בכל
שהוא כו' וע' חוס' שם
לא . סד"ס אי למנין כו'
ותו' נדה יב ד"ה אשע' :

ארכים בארין מטמאין את הארכים אפי' שלא נגעו דכתיב (ויקרא
יא) כל אשר בחובו יטמא . ואפילו מלא חרדל שאינו טעם בדפנות
הכלי : ומיטמאין מאחריותו . כלים שחקק בית מושבם מבחוץ
לדרך שטושים לטווח של כסף . ופעמים טופין אותן על פיהם
ומשתמשין בבית קבול שבאחריותו אס

נגעה טומאה באותו בית קבול . נטמא
הכלי חרס . ומדלא ערביניהו ותגהו .
מיטמאין ומסמאין מארירותו ואחריותו .
שמע מינה דאין מיטמא מאריר אחריו .
דלא חשיב תוך שלאחריותו תוך גמור

דארירי לטמא מארירי . אבל מיטמא אס נגעה טומאה באותו הקק
שלאחריותו : ואין מיטמאין מגביהו . דכתיב (שם) * וכלי חרס אשר
יפול מהם אל חובו . מתוכו הוא מיטמא ואינו מיטמא מגבו . ושאר

כל הכלים תוך מכלי חרס וכלי נחר . אין מיטמאין מאריר עד שנגע הטומאה בעלמו של כלי . וכשנגעה הטומאה בעלמו של כלי בין מגבו בין
מתוכו טמא . והיינו דתנן בפ"ק דמולין . הטהור ככלי הרס טמא ככלי הרס [ממא] ככלי הרס : ושבירתן היא שחרתן .
(* ז"ל וכל כלי הרס וכו' .

מלאכת שלמה

דחינו לטמא אחרים . ואיך דגריס מארירותו
במ"ס : ומיטמאין מאחריותו ואינם מיטמאין
מגביהו . שיהיה בנקודת חירק . וכתב הר"ש ז"ל
ומיטמאין מאחריותו וכו"ש שסממא אחרים ע"כ
וכתבו שם בגמ' דהא כלי הרס אינו מיטמא
מגבו ומסמא אחרים אס נגע ט' והוא

גירסת רש"י ז"ל שם בשבת פרק קמא דף ע"א מיטמאין מאחריותו ביו"ד
ובחיר"ק כדכתיבנא . ועיין שם בשבת פרק קמא שהן בעלי התוספות ז"ל
הארירי בזה : ואינם מיטמאין מגביהו . דכתיב וכל כלי הרס אשר יפול
מהם אל חובו מתוכו הוא מיטמא ואינו מיטמא מגבו עכ"ל רש"י ז"ל . אמר
המלקט אבל מסמא אחרים מגבו והוא פ' הר"ש והר"ל ז"ל אמר הרמב"ם
ז"ל פ' ומסמאין מאחריותו שכלי חרס מסמאין מאחריותו הארכלין והמשקין
ואינם מיטמאין מגביהן ר"ל טומאה עמון ' ואמנם פסע יקרא גב הכלי אחרים
ופסע יקראו גב שם הבדל בשמות להבין בעניינים אבל טומאת עמון לזולתו
דלזולתו אמר מאחריותו להיות שהרס אלגו שאחריו הכלים מסמאין ארכים
ומשקין ואלל טומאת עמון אמר גביהן להיות שהרס אלגו שכלי חרס אינו
מיטמא מגבו פ"ב ולפירושו ז"ל גריס' ומסמאין מאחריותו בשבת . ומלאכת

תפארת ישראל

באוירו לו כפה הכלי על הטומאה . וכ"כ אס אתר שנתמא הכ"ח חור
זכפאו על טהרות נטמאו (היג"ס פ"ג דגלים ה"ה) : יב) אס יס להכ"ח
צ"ק מאחריותו . כדרך שיש לטווח כסף באחריו שוליו . אז אס נגע
שם טומאה נטמא . אבל אמק"ט שם בנתלה שם שרץ בארירו והיינו
מדלמין הב"ק שם עשוי לקבלה . ואפי' נטמא שם בנגע משום דעיקר
הכלי עשוי לקבלה : יג) אפילו נגעה טומאה מגבו כשאין שם הורן
טהור (ועי' לקמן סי' מ"ט) . סידרו כלי חרס שכבר נטמא מתוכו
ונגע בו אר"כ ארכל ומסקה בכל מקום מגבו נטמאו (ברפ"ט סי' ה"ח) :
יד) ולא מהני ליה טעילה . מה"כ"ש שאר כלים גם ע"י טעילה נטהרים .
וכ"כ מנען וכלי זכוכית . ולרש"י (שנה דפ"ד י') גם כל פשוטי כלי עין .
וכ"כ מנען וכלי זכוכית . ולרש"י (שנה דפ"ד י') גם כל פשוטי כלי עין .

משנה אחרונה

דאינו חורר דכלי משכת נמי חיזוף הוא . ועוד דבסמך ככלי חרס וכתב ארמי
לא תני ל' . ולמאי דפי' דכלי קבול שפכר אפי' כלאי להשתמש בפשוט סכור
אפילו מטורת פשוט א"ש דהיינו דקמ"ל הכא נשכחו סכור לגמרי אפי' שיעדיין
כלאי להשתמש אר"כ חור ועשה מהן כלים והלכך לא תני לה ב"ה דשפוטין
בגל"ה סכורין לגמרי : ורובינא באין מאחריותו . פי' הכ"כ היינו חקק שבאחריותו
כמו בית קבול ולא חשיב תוך גמור ליתמא באריר אלא בנגע וכו"כ הר"ש . ונראה
כיון דלאו תוך הוא מדלוריותה בנגע נמי אינו טמא מדלוריותה אלא דרבנן
גמור לנגע ושבדו הכרה דלא ליתמא באריר שידשו דיומאחו רק מדרבנן וכי
הא דלקמן פ"ה ל"ה גבי בית הפך וכתיב עוד הכ"ש דהא דלמך בת"כ מרובה
מדטמא מדרס ליתמא ע"כ"ה טמא אחרים מאחריותו ואינו מיטמא מאחריו .
אחריו דהתם היינו גבו ולא חקק כדכתיב ע"כ . והכוס' פ"ק דשבת חירט עוד
דסהא דח"כ אינו מיטמא מאחריותו מדלוריותה אלא מדרבנן ע"כ . ומיכן זה
לא יתכן לפי' דלמא ל' למא דח"כ לארירי מהקק דמנוגע מהם לטמא שהא
מדלוריותה וליטמא אינו אלא מדרבנן . ואמאי שניק גבו דמטמא אחרים
מדלוריותה ואינו מיטמא אפילו מדרבנן ונראה לך שהש"ס ח"כ ז"ל אלא

כלים כלי עץ פרק ב

ב הדקין חולין גזו טמ' ט"ז
ל' טז: ד"ה חזון דף ג' ע"ג
ק"ק. ובה ל' מת. ל"ה אלא
ובתרא' ל' כ' הבר' מ' פ'
פ"י' ע' מ"ה כ"י י' שיעורין.
ע' ט"ז י' י':

אליהו רבא

ג"כ בטעמיה: ב הדקין
שבכ"ח הן וקרקותיהן
דפנותיהן גרסינן. דקין
שכלי חרס כ"ח טעמיה.
ובולה מחני' כ"ח טעמיה
וקמי' לה בתלתא בני ב'ן
הן טעמיה כליהם ולא נשברו
אלא קתני מלמטה.
וקרקותיהן שלא נשאר אלא
קרקעותיהן. ודפנותיהן שלא
נשאר אלא דפנותיהן: שיעורין
כ"י סיכת קטן עד לוג.
גרסינן. ולא גרסי' אכסו.
וקמי' מחני' שיעורין של כ"ח
גסמרי כדי סיכת קטן עד
לוג טעמיה כסתייה שלימה
היתה מחוקת לוג:

תום אנשי שם

ב תום' ד"ה הדקין
כו' והתם נמי פליגי
וכ"י הוסי' בחולין
דף ל"ד וז"ל ע' המהרש"א
סיכת קטן כו' ע"פ. חולם
אל"ל כן לדעת הר"ם דהא
כ"ח טעמיה כ' דקין
שכ"ח לא נשברו ר"ג והא"י
אם נשברו סיכת קטן כ"י
וד"ע או כ"ח כריב"ז ה"י
דסיכת קטן ח"ט. אהמם
ל"ה ר"י לסיכת קטן כ"ח
אבל נריש' כמסתיה שיעורין
לא חזרו שיעור רביעייה ק"י
ל"ה סיכת קטן ל"ה טעמיה
שיעור גדול מ"ח טעמיה
נשאר (טעמיה):

מעטם שכלי חרס מלרף כשכולן נוגעים זה בזה ונוגעים בכלי.
אבל נתלים באויר לא. וכ"ת אם כן לירוף דכתיב גבי קדשים למה
לי: דדרשינן קף אחת הפסוק עשה לכל מה שבקף אחת (כמ"ס
הר"ב במשנה ב פרק ג דהגיגה. ועיין מ"ס בס"ד בר"פ בתרא
דעדיות) חילמרך משום כלי טעף. וי"ל
מדכתיב הכא כל משמע אפי' נתלה
באויר. ועוד דהתם דרשינן לירוף
מדכתיב אחת. משמע שהקף מלרף
ועשה לכל אחת. אבל הכא לא כתיב
אחת ע"כ. ועי' בפ' הר"ב במשנה
ה פ"ח: ב הדקין שכלי חרס כו'.

שיעורין מכדי סיכת קטן. פירש הר"ב ב'ן שהן עלמין כו' והא דבמס'
מקוראיה (פ"ד משנה ג) תנן החוטט בליטר לקבל לזרות בשל עץ
כל שהוא בשל חרס רביעיית. לקבל לזרות שאני. והתם נמי פליגי ר"י
ומהר"ם דלקמן: ודפנותיהן. ברפ"ד פליגי רבי יהודה בהא. והדר סתים לן
תנא כמהני' דהכא טעמיה ג: וישבין שלא מסומכים.
ע"י ברפ"ד משנה ג: שיעורין כו'. בצפרא מניין לרבות שבדי כלי חרס.
ה"ל וכל כלי חרס. הרמב"ם: מכדי סיכת קטן. כתב הר"ב
כלומר כדי סיכת אלבע קטנה כו' והכי מפורש במסכת שבת פ"ח דף עז
ומיהו לאו אהך דהכא. אלא אדהתם תנן בכה"ג לשיעור הולאת
שבת. ובפ"ד דעדיות משנה ו לא פירש הרמב"ם אדהתם כמו שפורש
בהיא דשבת. ובתבתי טעמיה ל"ה פירש לא פירש בה דבר ומיהו
גם בכאן לא פירש כן אבל נראה שיש לו גירסא אחרת. שכן בפירושו
גם בחבורו פרק י"ח מהלכות כליה העתיק כדי סיכת ארס קטן אבל
הר"ם פירש כדברי הר"ב. וכ' ומסתברא שהוא אחד מתשעים וטעמיה
בזוג כשאר השיעורים שכולם אחד מל"ו חוץ מן האחרון שהוא אחד
ממאה ועשרים. ע"כ: מכדי. בטעמיה מהר"ם כד"י: ע"ד לוג.

מלאכת ועד בכלל דלזלינן לחומרא דמטמאין לשברים בשיעורא וזמא. ועיין במ"ס
לקמן פ"ח סי' ז': מכדי סיכת קטן. כדי סיכת קטן פירושו נגמרת שבת
היא

יבין בזה טומאה בפירוש בתורה. א"כ גם העבילה לטהרה שהזכירה תורה.
לאו עלייהו קאמר. ורק כ"ח חף שכתוב בו טומאה בפירוש. עכ"פ כיון
דאמר רחמנא גבי כ"ח ואורו תשברו. לומר לך שאין לו תקנה אלא שצרי
(שעורין ק"ד) בירור ל"ל דמול"ק הגא. אם נשברו טהור [אב"י א"ט"פ
דכבר כמו רביה התיקן להכי נקט ובידעין הוא טהורו לאשוקי שאין כ"ח נשבר
ע"י עבילה. אפי"ה הוסיף כהן לוקח לוקח טהור ללשון זה דמסתיה] וכליטנא
דקטן לעיל בשאר כליה. ה"ט משום דלעיל בשאר כליה נקט שפיר א"ס
שברו טהור. והיינו מהטומאה שהיה בהן תהלה. וגם שאמרו להבא.
והטעם אפסר שיק"ע לבבא. או כשיעור ממש כלי חרס
אבל כ"ח קאמר הכא גבא שצירתה היא טהרתה לגמרי. דאפי"ה יסתיים
הקבץ שבו או כשילוש רסיסי שבדי כ"ח. ויעשה ממש כלי חרס טוב אמק"ט
(לקמן פ"ג מ"ג וד'. ועי' רמב"ם פ"ט ה"ג וזק) דכל כ"ח שנתבטל ממנה

משנה מנבין. ואפי"ג דמריבין ידום ככ"ח להביא טומאה לכלי וא"כ גבו אחאי
איש מביא ומי עדיף יד מנבו. תימן הכי משנה למך (פ"ח מה"ב) דיד
ככ"ח נמי אינו אלא להוציא ולא להכניס והכריח ש"ד הכמב"ם וכל"י סברת
החוס' פ' כל הוד (דף ק"ו) וכל"י מלשון הר"ב לקמן פ"ה גבי חנן היואל מן
ההורו זה כסברתו לה הוציא. והטעם א"י חירץ בשם החוס' דגזירת הכתוב הוא
דיד כ"ח עדיף מנבו. והרמב"ן חירץ דמנין לאוקמי יד כ"ח שיהי חלולה
כשנשא מאוירו ומכנס טומאה לכלי ט"ל. וכ"י הביא הכי במשנה למך. ומדברי
הרמב"ן ל"ו נראה דפליגי טל סברת הר"ש והר"ב כאן גבי חקק על אחרים דכ"ח
דאין מוטעה באויר ויד חלולה דמי לאחרים וס"ל להרמב"ן דמסתיה כ"ח כ"י
ועוד פליגי נמי על סברת החוס' שכתבנו לעיל דטומאת אחרים אין מביא
טומאה לכלי אלא לפגמו ולהרמב"ן הוד חלולה מביא נמי לכלי. ובתנא י"ג
למחיה על סברת הרמב"ן דהא מחני' דבית התבלין דלך' אמר' כדאי' נעמא על דפכה
נעמא זה כסברת התו' והתם חלולה הן כח"ס לעיל וס"ל וס"ל. ועוד כתבנו פ"ב דפכה
מ"ח דמוכת טעמיה דלא כסברת הרמב"ן. גם מה שהחליט במש"ל למך דפכה הרמב"ם
דיד כ"ח אינו אלא להוציא ל"ט דגבי חר' הכירה כתב טעמיה (פ"ח דין ו') אם
נפחתה הכירה או חררה נעמא טעמיה ע"כ וחלר נמי היינו יד וגבי דין ידום
כתבו טעמיה. ולפי"ל נראה עיקר דה דיד עדיף מנבו ולא נגמרת הכתוב אלא
דהחורה הקפידה ככ"ח שאין לו טומאה אלא בבוש שהוא עיקר מקום שמישו
ואם כן ח"ס יד העשוי להשמישו עמוחו בו לערך שמישו חשיב כמו מקום
שמישו אבל גבו אינו משתת כלוס אין בו טומאה וט"ס גבי חקק שבאחריו
שמישתת בו לפרקים נחתין ב' דגבא דחיי' מיכאמ' מאוירו ואין מביא טומאה
לכלי כיון דהשמישו אינו קטוב לא דמי לחורו ומ"מ עדיף מנבו טעמיה

וכולו כלים נמי שצירקן היא טהרתן אלא כלי חרס וכלי נתר שצירקן
בלבד מטהרתן. שאין להם טהרה בטעילה אלא בשצירה בלבד:
ב הדקין שבבלי חרס. כלי חרס הדקין וקטנים. בין שהן עלמין
אין מחוקקין אלא כדי סיכת קטן בין שנשברו ונשאר קרקעותיהן.
פירוש כמו קרקעותיהן דהיינו שוליס
שכלפי הקרקע. או נשאר דפנותיהן
ויכולים לבדן לישב בלא סמיכה עדין
כלים הן. ואם מחוקקין שמן כדי סיכת
קטן. כלומר כדי סיכת אלבע קטנה
של קטן בן יומו עמאין. והכי מפורש
במסכת שבת סיכת קטן אבר קטן של

קטן בן יומו: ע"ד לוג. שיעור זה של סיכת קטן אצרי כלי שלא
היה
הוא אמר אף בשל חרס כל שהוא. הר"ם. ועי' בפירוש הר"ב ר"ס
תנא כמהני' דהכא טעמיה ג: וישבין שלא מסומכים.
ה"ל וכל כלי חרס. הרמב"ם: מכדי סיכת קטן. כתב הר"ב
כלומר כדי סיכת אלבע קטנה כו' והכי מפורש במסכת שבת פ"ח דף עז
ומיהו לאו אהך דהכא. אלא אדהתם תנן בכה"ג לשיעור הולאת
שבת. ובפ"ד דעדיות משנה ו לא פירש הרמב"ם אדהתם כמו שפורש
בהיא דשבת. ובתבתי טעמיה ל"ה פירש לא פירש בה דבר ומיהו
גם בכאן לא פירש כן אבל נראה שיש לו גירסא אחרת. שכן בפירושו
גם בחבורו פרק י"ח מהלכות כליה העתיק כדי סיכת ארס קטן אבל
הר"ם פירש כדברי הר"ב. וכ' ומסתברא שהוא אחד מתשעים וטעמיה
בזוג כשאר השיעורים שכולם אחד מל"ו חוץ מן האחרון שהוא אחד
ממאה ועשרים. ע"כ: מכדי. בטעמיה מהר"ם כד"י: ע"ד לוג.

שלמה ועד בכלל דלזלינן לחומרא דמטמאין לשברים בשיעורא וזמא. ועיין במ"ס
לקמן פ"ח סי' ז': מכדי סיכת קטן. כדי סיכת קטן פירושו נגמרת שבת
היא

יבין בזה טומאה בפירוש בתורה. א"כ גם העבילה לטהרה שהזכירה תורה.
לאו עלייהו קאמר. ורק כ"ח חף שכתוב בו טומאה בפירוש. עכ"פ כיון
דאמר רחמנא גבי כ"ח ואורו תשברו. לומר לך שאין לו תקנה אלא שצרי
(שעורין ק"ד) בירור ל"ל דמול"ק הגא. אם נשברו טהור [אב"י א"ט"פ
דכבר כמו רביה התיקן להכי נקט ובידעין הוא טהורו לאשוקי שאין כ"ח נשבר
ע"י עבילה. אפי"ה הוסיף כהן לוקח לוקח טהור ללשון זה דמסתיה] וכליטנא
דקטן לעיל בשאר כליה. ה"ט משום דלעיל בשאר כליה נקט שפיר א"ס
שברו טהור. והיינו מהטומאה שהיה בהן תהלה. וגם שאמרו להבא.
והטעם אפסר שיק"ע לבבא. או כשיעור ממש כלי חרס
אבל כ"ח קאמר הכא גבא שצירתה היא טהרתה לגמרי. דאפי"ה יסתיים
הקבץ שבו או כשילוש רסיסי שבדי כ"ח. ויעשה ממש כלי חרס טוב אמק"ט
(לקמן פ"ג מ"ג וד'. ועי' רמב"ם פ"ט ה"ג וזק) דכל כ"ח שנתבטל ממנה

משנה מנבין. ואפי"ג דמריבין ידום ככ"ח להביא טומאה לכלי וא"כ גבו אחאי
איש מביא ומי עדיף יד מנבו. תימן הכי משנה למך (פ"ח מה"ב) דיד
ככ"ח נמי אינו אלא להוציא ולא להכניס והכריח ש"ד הכמב"ם וכל"י סברת
החוס' פ' כל הוד (דף ק"ו) וכל"י מלשון הר"ב לקמן פ"ה גבי חנן היואל מן
ההורו זה כסברתו לה הוציא. והטעם א"י חירץ בשם החוס' דגזירת הכתוב הוא
דיד כ"ח עדיף מנבו. והרמב"ן חירץ דמנין לאוקמי יד כ"ח שיהי חלולה
כשנשא מאוירו ומכנס טומאה לכלי ט"ל. וכ"י הביא הכי במשנה למך. ומדברי
הרמב"ן ל"ו נראה דפליגי טל סברת הר"ש והר"ב כאן גבי חקק על אחרים דכ"ח
דאין מוטעה באויר ויד חלולה דמי לאחרים וס"ל להרמב"ן דמסתיה כ"ח כ"י
ועוד פליגי נמי על סברת החוס' שכתבנו לעיל דטומאת אחרים אין מביא
טומאה לכלי אלא לפגמו ולהרמב"ן הוד חלולה מביא נמי לכלי. ובתנא י"ג
למחיה על סברת הרמב"ן דהא מחני' דבית התבלין דלך' אמר' כדאי' נעמא על דפכה
נעמא זה כסברת התו' והתם חלולה הן כח"ס לעיל וס"ל וס"ל. ועוד כתבנו פ"ב דפכה
מ"ח דמוכת טעמיה דלא כסברת הרמב"ן. גם מה שהחליט במש"ל למך דפכה הרמב"ם
דיד כ"ח אינו אלא להוציא ל"ט דגבי חר' הכירה כתב טעמיה (פ"ח דין ו') אם
נפחתה הכירה או חררה נעמא טעמיה ע"כ וחלר נמי היינו יד וגבי דין ידום
כתבו טעמיה. ולפי"ל נראה עיקר דה דיד עדיף מנבו ולא נגמרת הכתוב אלא
דהחורה הקפידה ככ"ח שאין לו טומאה אלא בבוש שהוא עיקר מקום שמישו
ואם כן ח"ס יד העשוי להשמישו עמוחו בו לערך שמישו חשיב כמו מקום
שמישו אבל גבו אינו משתת כלוס אין בו טומאה וט"ס גבי חקק שבאחריו
שמישתת בו לפרקים נחתין ב' דגבא דחיי' מיכאמ' מאוירו ואין מביא טומאה
לכלי כיון דהשמישו אינו קטוב לא דמי לחורו ומ"מ עדיף מנבו טעמיה

אע"פ מקבלין. שאינו חלק
שעשה בו נקבים דגשטתיו
מן המים וזאתו נקבים
מקבלין דבר מוטע טורין
הואיל ולא נעשו לקבלה:

קטנים בו קטנות על גבי האש. ופשוט הוא בלא
בית קבול. ומטקב כבברה בשוליו כדי שהאש האור
בולעת בו. קלאים. כמו קלוי באש. וסילוגות. מרובות:
אף על פי כפופין. אף על פי
שכפופין משני לדין. והוא שלא וסילוגות. אע"פ כפופין ט.
אע"פ מקבלין טו. בשוליו או יהיה בו ג"כ

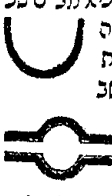
אשר אשאר שיאחרמעט
ז"ק. על זאת הגורה
וכבבב
והדומה לה שהם לא יעמלו לפי שלא נעשה לקבלה לפי שהטובה מאלו הקנים [ההולכות] שיגר עליהן המים לא
שיתקבטו ויטחו בו ע"כ. ומה שכתב הר"ב והוא שלא חקק בהן בית קבול לצורות עיין במשנה ג פרק ד המקואות:

מלאכת שלמה

בפ"י רע"ז ו"ל נראה שדך גרין להיות אע"פ כפופין אע"פ שכפופין משני
לדיהם. אע"פ מקבלין. והוא שלא חקק בהן בית קבול לצורות.
אבל מאחר שלא מלאהי סמך להגהתי חזרתי לומר שאני הוא הטובה אלא
הכי פירושו אע"פ כפופים והוא שלא חקק פי' כפופים כגון שלא חקק
בהן אלא קת. וגפי זה אע"פ מקבלין. ר"ל שחקק בהן יותר מעט אלא

יבין תפארת ישראל בועז

והוא הנקרא אלליו [ברענער] בלא. ואע"פ שהוא כלי השמים למחלל.
ששיעור נקיבתו כמילוא זית (כדפ"ג) והרי אלו הנקבים קטנים הם. ואולם
כמילוא זית. ואולם כד שהיה שלם ונהקב. מ"כ"ם הכה בעשהו מתחלה מנוקב
קך זה דרך השמימו. ו"ל דאע"פ דע"י הנקבים הללו. לא נהבטל שם כלי
ממנו. עכ"ל ע"י רבוי נקביו בכל שטחו סביב מחשב כפופי כ"ח (ד) ונ"ל
דכילה לא זו אף זו קתי. לא מביעיה עבלא שאין לה שפה כלל. אלא
אפי' מחתה שמוקפת עכ"פ שפה מנ' רוחות. ולא מביעיה מחתה שעכ"פ
לד א' שלה פרוץ. אלא אפי' אצוב שמוקף מכל הרוחות. אפי' מדעכ"פ
טולה מנוקבת מכל הרוחות סביב כדי שיטלע לתוכה האש מכל הצדדים.
להכי לא מחשבה ז"ק: (לה) רענעו בלא" (ד): (לו) ג"ל כהרמב"ם שב'
דר"ל דאע"פ שב' ראשי הסילון כפופין כלפי מעלה. כזה
ממלא דשפיר יש לביטול זה ז"ק. דהרי בע"י שב' פיות
הסילון כלפי מעלה. הוא מקבל ספיר בחתותיו אפי' לא מחשב
ז"ק מדעכ"פ אינו עשוי לקבלה: (לז) ר"ל אף שיש
להסילון צבוס מקום בשוליו ז"ק כעין נומה כזה
מדעוסיין כדי שיטלו לתוך הגומא הקטין והצורות שהביאו
המים עומקו בחילוקו. ולא יפחמו הסילון. ואפי' לא מחשב עשוי לקבלה.
משום

דא"ל לומר קן. מדהו כ"ח דבר שהיה בכלל קרא קמא דכל המשכב וי"א לין
בנדים וחי אהיה יכול להחזירו לכלול קמא שיהשכ עכ"פ אב לעיין ראשון וחי. ליתא.
דחייט דוקא כסותר הדבר החדש לכלל קמא (כסות' זנחים מ"ס א')
משא"ל הכה הרי לא חתר קרא בחרת לקמא כלל. דכנסו בנדים בקרא קמא לא
כתיב כלל. וא"כ מדמהיבין צוה שפיר סקך ז' קראי. א"כ מנ"ל
לומר שכ"ח כשהוא משכב לא יהיה כלל אה"ם. אפילו למנין ראשון וחי. לרבי
כזה רש"י דשיקר עממא דליפנין מהך קרס דמשכבו. שכ"ח לא יעמא מדרם
היונו משום דכ"ח כשכב עליו. וא"כ פתח ב"ח לא נכלל כלל בקרא קמא דכל המשכב.
וא"כ ע"כ מדלפיק קרא בחרת דומיא דלו. גם כלי חרס הראוי לשיכבה
מדעכ"פ אין לו סהרה במקוה. א"כ בא זה ולימד על זה. לאשמועינן דגם
קרא קמא לא חיירי צבוס כ"ח מדאין לו סהרה במקוה. וכמו קרא בחרת:
(ד) כך נלע"ד. אולם הר"ם והר"ב פירשו דאצוב אין לו דפנות. וקשה
א"כ גם בלי נקבים אמק"ס ואח"ל דלורחא דמלתא נקט דאצוב
מנוקב כדי שילנה עליו הבשר מהר. א"כ כיון דלית ביה חרתי שאין
בו דפנות וגם מנוקב. ל"ל להגא למנקייה כלל. הרי כ"ש הוא מטבול
בלי לזנו. ותו דלוי צבי למנקס כלי שאין לו דפנות כלל. עפי הו"ל
למנקס סרידה שהוא לוח חרס בלי אף (כלקמן פ"ח מ"ג) וי"ל דסרידה
אינה כלי אלא צבי למנקס דאפילו כלי אמק"ס. ומנוקב נקט לרבותא.
דאע"פ שהוא מנוקב אפי' לך שיהיה בלי דפנות. דל"ל לא היה מועיל
נקיבתו שלא יק"ס דלא נרע מטיערוס דמק"ע אף שמוקב. מדרך שמישו הוא
כך (וכמשנה ו) ורק זה מדהוא פשוטי כ"ח אמק"ס (ועמ"ס רפ"ט דהלכות).
אולם מפי' הרמב"ם והערוך משמע דכגורו בפירושו. וע"כ לך לחלק
בין אצוב למיערוס. דמיערוס נקביו קטנים מאד. וגם אינם מרובים
כ"כ כצבוב. וע"ס. וגם מערכין (פ"ב מ"ג) נראה שאצוב שהיה כלי שיר
היה חלול מנוקב. א"כ מסתמא גם אצוב שהיה עשוי לקלות בתוכו
היה נ"כ כלי חלול מנוקב. וגם במנחות (פ"י מ"ד) מדקאמר נחטרו
לאצוב ולא קאמר נחטרו על אצוב. משמע שלא היה כלי פשוט
בלי דפנות אלא כלי עם ז"ק: (ד) דע דמוחילה. מוצב. וסילון.
וליעור. כולן כלים ארוכין הן להחיל בהן מים ממקום למקום
אלא דמוחילה ומרוב שניהן אין להן רק שוליים וז' דפנות לכל ארכן.
ופנים שלמעלה מגולה. ופחות מב' קצותיו כדי שבהך מהקלות
ויאזו מהקלה בה'. אלא דמוחילה היא ארוכה. בכדי להטח אותה
ולחצרה לכל אורך שפת חג לקבל לחוה כל הגשמים שירדו על הגג.
אבל מרוב. הוא קצר הרבה מהמוחילה. והוא נוסרין קצר מר.
לומר שם זו הטפה. דעפה נקראת בלה"ק מר. וכדכתיב מר מדלי.
ומפני שהמרוך קצר וזה של לבעה"ז לתלותו פתח בקצה זה של
המוחילה ופתח בקצה השני (כן מוכח ב"ב פ"ג מ"ז. ועמ"ס בס"ד ע"ס). אולם סילון
וליעור קצוים חלולין. רק דסילון ארוך וליעור קצר. וכדאמרין
(שבת ל"ט ב') סילון שהענידוהו חוץ מים חמין ואסרוהו משום הטמנה.
הרי שהוא כקה שלימה מוקפת מכל עבריה שפתות מב' קצות.
דהרי אין סייך הטמנה א"כ

משנה אחרונה

וחילונות. למאי דתן רפ"א שכל הנעשה לשמש את הקקס סהור ומתפרס
התב"ש אפילו קודם שיקבעו ואל"ל סילון ששבו נקיבו בו אפילו חקק בו
לקבל לצורות סהור ובפ"ד ומקואות הן אם חקק בו עמא. ל"ל דמיידי נאשך
שאינו עשוי לנג. ומיניו נמס' מקואות כהגנו שהמפשיס חולקים על סגרת
הרמב"ם

כלים כלי עין פרק ב

הפסי' י' ע"פ הלכה ד' : חבית של שיטין . מ"ח : כ"ג דף זה ר"מ עמ' . מ"ח : ע"ה : ר"מ עמ' . מ"ח : ע"ה : ר"מ עמ' . מ"ח : ע"ה : ר"מ עמ' . מ"ח : ע"ה : ר"מ עמ' .

אלוהו רבה

ובבבב . קמ"ל כל המשמש כפוי טהור כדתיבא בהוספתא זה הכלל כל המשמש כפוי ככלי חרס טהור : והפ"י שהתקין לענבים . דמתחלה לא נעשו לך מהניא תיקונים שהקטין : והבית של שיטין . א"ע : דליא לה טוך : והחבית דפונה : והא"י : דפונה וחתלה טוך : דפונה . לישא דרופן הוא נעשה דפוסתיה על המחץ כעין חבית טהומה ויש לה נקבים דפוסתיה שמיטין כן הוא סידים וזולתין כס אח המין : והבבבב ויכנס והספסל : והל"ג : א"ע : שרונים לשרים מדרים כ"ח טהור : והבבבב . טהורה בין של חרס בין של עץ : והבבבב . הוא שמיטין עליה את הקנים שטהנים כעין שנת ופסילה . ומורה אין לה בית קבול :

ר' עובדיה : מה שכתב [ה"ר"צ] שכל המשמש כפוי כו' . עיין בפירושו למשמיות ה' : והפ"י . זה שמו . מפורש בפירושו הר"ב משנה ב פרק דלקמן : שייטין . (ישעיהו כה י"א) כלשר יפרש השמות לשמות מהרגמין כמה דמפרש שיטין למשט . הר"ט : **דפונה** . פ"י הר"ב טמונה מלשון דופן שהיא בלד היקב . ובלשון ישמעאל קורין למטון דפין . הערוך : המוחץ . בערבי שמו ח"ל מתג"י . [הרמב"ם] . כ"ב הר"ב במשנה ה פרק ה דפרה : והבבבב . לשון הר"ב [אף על פי] שעשויה לקבלה וחסילו הוא של חרס . דלא מיבעיא דשל עץ . דפשיטא דטהורה שאינה מיטלטלה

ובבבב (א) ישעשאו לסל הפת . והפ"י (ב) שהתקינו לענבים . והבית של שיטין (ג) . והבית דפונה בשולי המחץ (ד) . והמטה . והבבב . והשלחן (ה) . והספינה (ו) . והמנורה של חרס (ז) . דרי אלו מהורים . ח"ג . לסל נכתיב . סל .

חקק בהן בית קבול לרורות : כבבב . כלי שמכסים בו כלים של פת ויש גורסין כפכף שכופין אותו על גבי הכל ואפילו יש לו בית קבול טהור . שכל המשמש כפוי בכלי חרס טהור : והפ"י . הוא כלי חרס שיש לו בית קבול ומקבל טומאה דהכי מוכח לקמן באורך פיראק והאי דטהור הכא משום דהתקין לענבים ועשה בו שינוי . מוכיח דלכאורה צו ענבים קא צונו ליה . ולא נעשה לקבלה : חבית של שיטין . כמין חבית חלולה וטהומה היא ואין לה פה . כדי שלא תהא נשקעת צמים ונשענים עליה ולמדון לשוט בה . והפ"י שיש לה בית קבול אינו עשויה לקבלה . וכל שאינה עשויה לקבלה א"ע"פ שיש לו בית קבול אינו מקבל טומאה : והבית דפונה בשולי המחץ . מחץ הוא כלי גדול של חרס וכעין חבית עשויה לו כזולתו של חרס משים ידו לחובה כשרולה להגזיה המחץ ולפי שלא נעשית חבית זו לקבלה אינה מקבלת טומאה : דפונה . טמונה : והמטה והבבבב . כל אלו אין עשויין לקבלה : והבבבב . א"ע"פ שעשויה לקבלה והפ"י היא שלמה

הפ"י א"ע"פ שעשויה לקבלה ואפילו היא של חרס טהורה פ"ב . אמר המלקח כ"ר עקיבא . דלא כהנניא דיליף טעמא משק וחרס לא חתקש לשק פ"י דלרבי עקיבא דיליף טעמא מקרא דכתיב דרך חניה בלב ים היא נמי בלב ים היא וטורה ולחנייה דלמר כשק הנך כלי עץ וכלי עור דכתיבי גבי שק הוא דאי מיטלטלי מלא וריקין אין ולי לא לא וטהורין אכל ספינה של חרס א"ע"פ דליא

מלא [ומה שמיטלטלת בים לא חשיב ליה טלטול כיון דעיקר הילוכה מתחת המים ומשום מדרם לא מיטמאה . א"ע"פ שכל שעה יושבין בה בני חרס . מכל מקום עיקרה עשויה לפרגמטיא . ואומר בה עמוד ונעשה מלאכתה . וסופות (ד"ה גלמד) . אכל ספינה של חרס א"ע"פ דליא מיטלטלה מלא וריקס טמא . דלא חתקש לשק ע"י ברים פרקין וריס פרט"י . קמ"ל דאפילו של חרס אינה טמאה . מאניה בלב ים . גמרא פ"ט .

מלאכת

פוסטים בין מקבלים לזיכא שום רבותא ברישא : ובבבב ישעשאו סל הפת . אי גרסי' הכי נ"ע"ד דהכי קאמר ורבותא אשמועינן דאפילו שייחדו לשמור בו הפה במקום הכל א"פ"ה טהור הואיל ועיקר השמישו כפוי ואני מלאתי מונה לכל הפת . ובבבב"ם פ"ח לא זכר בהדיא לא הכבבב ולא הספי : והפ"י . פ"י הרמב"ם ו"ל ע"י הוא שם חרס והשלם הוא עפ"י : בפ"י ר"ע ז"ל .

היה פניה של מעלה מגולה כמוחלה ומרוב (כ"ח ר"ג ס"א) ועוד דליא היא פני הסילון שלמעלה מגולה הרי היו מתערבין מים הזונים שבתוכה עם מי טבריא החמין שאין ראויין לשתיה . וב"ב יגור שיהא קצר מסילון ג"כ מוקף סביב כל חללו . וכדאמרין חבובת (ד"ס א') דשעלו בו כפוי קשקשין ממעטין ברנליו . ופ"י רש"י ש"י הקשקשין נסתם האטור . וכיון שפ"י הקשקשין אפשר שיסתם הלור . פ"ב שם הוא חללו מוקף סביב ואפשר שפיר שפסת חללו וכן מני אמרין (ברכות י"ח ב') יגורא דרשא . והוא כעין קנה קטנה וקרה שמיטין אחת מהן במשקוף הפתח . והשניה בהמפתן כנגד זה שהחבו בהמשקוף שצאלו ב' הצטרות סובבים ב' צירים שצדלה בשפתו שלמעלה ושלמטה . אלמא דכל קנה קטנה וחלולה יגור קרי לה : (י' וי"ל דמזיט דוגמתו במשקורין (פ"ד מ"ג) בכפה קטנה על הכותל שלא ילקה הסתל מהמי נשמים דא"ע"פ דרורה שירדו נשמים לחובה . אפ"ה מדלא יוחא ליה בהשמים מ"ע לא מחשב כקבלה . ולא דמי לקיסוי של זורי גרנות שעשוי לקבל המון . ד"ב

יבין תפארת ישראל בועז

משום דלא יוחא ליה מ"ה עצמו במה שיקבל דעפי הוה יוחא ליה שלא יבואו להם הרורות (י' : לח) כבבב . הוא כפוי עמוק שכופין אותו על פה הכל . וה"ל אף שיש להכפוי ב"ק לקבל גובה הפה שזולת מהכל . אפ"ה מדרשתתם כפוי לא מחשב ב"ק [כפוקן מ"ה ופ"ד מ"ג . ובתוספתא (פ"ב זמ"ק דכלים] קאמר נה"ל . זה הכלל כל המשמש כפוי ככלי חמק"ע . ובלשון זה ממש כ' ג"ס הרמב"ם [פ"ח מכלים ס"ה] והר"ב כאן כתב בלשון זה ורק לקמן גמ"ה כהה ממת מ"ה מלת כפוי . ונ"ל דהא דכלל דוכתא שזכר בהה מלת כ"ח . לאו דליוקא כתבו כן . דהרי גם כפוי כל הכלים חמק"ע [כפוי"ד מ"ג] ואי"ל דכ"ח אפ"י אינו כפוי רק שהוא גוף הכלי . אפ"ה אם עשוי רק לכפוחו פל מאכל או דבר אחר שהחשו חמק"ע . תש"כ בשאר כלים . ליתא דכיון דלא מחשב טוך ונ"ל לכ"ה . ס"ה בשאר כלים . ור"ו דהרי בתוספתא הל"ל מיימי קך זה הכלל לאחר שהזכיר כפוי כדי יין ושמן וכפוי מיהם . משמע דנפליהו קאי זה הכלל וכפוי דא ודא אחת היא בין כן ובין כך חמק"ע . א"כ למה נקט כ"ח דוקא . אלא ל"ל דלרבותא נקט כ"ח . דא"ע"פ דממיר חיורו משאר כלים : אפ"ה אם הוא כפוי על צומחה לא נחשב כהורה באיורו . ודאמק"ע . וכיון שקן . לפיכך אם כל השמישו הוא כפוי לא מחשב כ"ק וחמק"ע אפילו

ונק"ט . רק מדתני הכא שהתקינו משמע שעשה בו שום שטי להשתמש בו מעתה להיות כפוי כפוי ע"ג ענבים ומדעשה בו מעשה ויחדו נכך לעולם הו חמק"ע . מיהו מעשה ודאי לריך . דמחשבה אינה מויליאה חפי התקינו לשמיש הוא חקקש אינו כהתקינו דכאן במשנה אלא אפילו במחשבה דכל הכלים יורדין לטומאתן במחשבה כקדושין דל"ט ב' ולקמן פ"ה מ"ע : (ט) הוא חבית חלולה וטהומה מכל הגדרים כדי שיבטחן עליו הלומד לשוט במים . דמדמלאה חיור לא הישקע במים . ואף שלפ"ו עשויה לקבל הרוח הסגור בהוכה . אפ"ה מדאינו עשוי להכניס ולהזיז מה שבתוכה לא שמה בית קיבול וכדאשכחן דטוהתה צפתה שאינה עשויה להכניס ולהזיז לא שמה פתח [כשתה קמ"ז א' ח"י] . וה"ע מדור"ל ב"ק העשוי למלאות לעולם דלא שמה ב"ק [כמנכ"ס פ"ב מכלים ה"ג] : (מ"א) מחץ הוא כלי גדול של חרס . ומדחוא כבד קשה להגביאו באחריה . להכי עשה זה הוצר בתהלה כעין כוס קטן בהדופן סמוך לשוליו מבחוץ שכסירה להגביה המחץ . הוחב ידו לתוך הכוס הקטן הזה . ומגביה להמחץ ע"י בית אחיזה זה . וא"כ א"ע"פ שכל הקטן הזה (ב) טולן הן פשוטין בלי חור . אבל מקבלין על פשיטתן ואפ"ה לא מחשבו ב"ק : (בג) אף שיש לה ב"ק ועשוי לקבלה אפ"ה חמק"ע . דבך מקובל לנו שאין ספינה בכלל כלים האמורים בתורה . מדאינה מהטלטלת בדי חרס . אפילו אינה מחוקקת מ' סאה [קרא דמיימי ריש פרק ט' דבבב . אשכחא דעלמא] : (בד) הוא כעין כן שמושיב עליו [הלאמפע] שמיטין בתיבה השמן והספילה . וא"ע"פ דאין להבין היה ב"ק . אפ"ה סד"א דמדמיוחדה להושיב עליו [הלאמפע] תמיד . עדיפא מה"ע מעבלא ושלחן . וימא דמחשב ב"ק קמ"ל . א"כ ל"ל דמייורי גם בים להבין זה ב"ק . ואפ"ה מדעשוי למלאותו עם [הלאמפע] לא שמה ב"ק . וכמ"ס לעיל בשם הרמב"ם . א"כ להכי אף שיש לו ב"ק אינו מק"ע . מדעשוי רק לתמך עליו עיקר הכלי הוא חמק"ע כלי חמק"ע אפילו יש לו ב"ק . וכחמור שחתה מלכתי המטה . דאף שיש לו ב"ק אינו

משנה אחרונה סמנטי' ז"ל : ובבבב . פ"י הר"ב שכל המשמש כפוי ככלי טהור פ"ב . וה"ה התבאר לכפוי כדלקמן ותחיהו מד עשתה לבי דכ"ח כהובו חלי רחמנא ואלו הואיל ואין חמק"ע מחוץ טהורין . ומיהו בשאר כלים נמי התמשם כפוי טהור

מלאכת ישראל בועז היה פניה של מעלה מגולה כמוחלה ומרוב (כ"ח ר"ג ס"א) ועוד דליא היא פני הסילון שלמעלה מגולה הרי היו מתערבין מים הזונים שבתוכה עם מי טבריא החמין שאין ראויין לשתיה . וב"ב יגור שיהא קצר מסילון ג"כ מוקף סביב כל חללו . וכדאמרין חבובת (ד"ס א') דשעלו בו כפוי קשקשין ממעטין ברנליו . ופ"י רש"י ש"י הקשקשין נסתם האטור . וכיון שפ"י הקשקשין אפשר שיסתם הלור . פ"ב שם הוא חללו מוקף סביב ואפשר שפיר שפסת חללו וכן מני אמרין (ברכות י"ח ב') יגורא דרשא . והוא כעין קנה קטנה וקרה שמיטין אחת מהן במשקוף הפתח . והשניה בהמפתן כנגד זה שהחבו בהמשקוף שצאלו ב' הצטרות סובבים ב' צירים שצדלה בשפתו שלמעלה ושלמטה . אלמא דכל קנה קטנה וחלולה יגור קרי לה : (י' וי"ל דמזיט דוגמתו במשקורין (פ"ד מ"ג) בכפה קטנה על הכותל שלא ילקה הסתל מהמי נשמים דא"ע"פ דרורה שירדו נשמים לחובה . אפ"ה מדלא יוחא ליה בהשמים מ"ע לא מחשב כקבלה . ולא דמי לקיסוי של זורי גרנות שעשוי לקבל המון . ד"ב

כדלקמן פ"ד מ"ג ככלי מחבת וכן בשאר כלי עסק דדכשין כל אשר יעשה מלאכה בהם פרע לחפוי כלים כתי"ס הר"ב סוף פב"ו . ונראה דהכי דאיתקשו לשק לא לריב מישועל לחפוי כלים דכיון דאינו עשוי לקבלה ל"ל לשק דכ"י ב"ב :

מלאכת ישראל בועז היה פניה של מעלה מגולה כמוחלה ומרוב (כ"ח ר"ג ס"א) ועוד דליא היא פני הסילון שלמעלה מגולה הרי היו מתערבין מים הזונים שבתוכה עם מי טבריא החמין שאין ראויין לשתיה . וב"ב יגור שיהא קצר מסילון ג"כ מוקף סביב כל חללו . וכדאמרין חבובת (ד"ס א') דשעלו בו כפוי קשקשין ממעטין ברנליו . ופ"י רש"י ש"י הקשקשין נסתם האטור . וכיון שפ"י הקשקשין אפשר שיסתם הלור . פ"ב שם הוא חללו מוקף סביב ואפשר שפיר שפסת חללו וכן מני אמרין (ברכות י"ח ב') יגורא דרשא . והוא כעין קנה קטנה וקרה שמיטין אחת מהן במשקוף הפתח . והשניה בהמפתן כנגד זה שהחבו בהמשקוף שצאלו ב' הצטרות סובבים ב' צירים שצדלה בשפתו שלמעלה ושלמטה . אלמא דכל קנה קטנה וחלולה יגור קרי לה : (י' וי"ל דמזיט דוגמתו במשקורין (פ"ד מ"ג) בכפה קטנה על הכותל שלא ילקה הסתל מהמי נשמים דא"ע"פ דרורה שירדו נשמים לחובה . אפ"ה מדלא יוחא ליה בהשמים מ"ע לא מחשב כקבלה . ולא דמי לקיסוי של זורי גרנות שעשוי לקבל המון . ד"ב

כל שאין... אלוהו רבה... ד' ושואן...

ראשון לציון... שנה ג' (תרי"ט סד"ה)...

תוספות רע"ק... אית [פ]ו ב'ע"ב ר"ק...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

מלאכת שלמה... בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

פ"ט דשבת דף פג: זה הכלל כל שאין לו ט'. משונה זה הכלל...

זה הכלל כל שאין לו תוך בבלי חרם אין לו אחרונים... שיש בו בית קבול...

מפאת... ונהגה אלא בכלי חרם שיש לו תוך וכו' זה הלשון...

על אלו מומין. מפרש דה"ק. כל שאין לו תוך בכלי חרם כנגדו...

מלאכת שלמה... בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

אל חרם טהורה ובמסכת שבת ילפינן לה דכתיב (משלי ל) דרך אהיה...

זה הכלל כל שאין לו תוך בבלי חרם אין לו אחרונים... שיש בו בית קבול...

מפאת... ונהגה אלא בכלי חרם שיש לו תוך וכו' זה הלשון...

על אלו מומין. מפרש דה"ק. כל שאין לו תוך בכלי חרם כנגדו...

מלאכת שלמה... בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בפי' ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

בועז

ישראל

תפארת

יבין

דג"ב הוא רק להגיל דבר אחר מהמוץ והט"ה מק"ט (כפס"ו מ"ו)...

משייטת של זב חבה וחביריהו. שמשייטתיהו בלחמת הן אה"ט...

אבל כשגזרו ששייטתו גרבו במשקין לא יטמאו חרם. ידעו שגם בשייטתו...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

ר"ל כל כ"ח שאמק"ט מתוכו אמק"ט מאחריו. אפילו ממשקין...

שכשנעמט מהן שום כלי בין כ"ח או שאר כלי מאחריו לא יטמאו חרם...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

הוא ר"ע ז"ל נראה שהיה נרדף להיות...

כלים כלי עץ פרק ב

משפך. עץ כ"ג. סמנו על צדו. ע"ס

תוספות רע"ק

משקים שיטמא כלי הטע ואפי' נפסא פארווריס לא לא נפסא תוכו. ודור דוקא ביש לו תוך. אבל באין לו תוך אין בין תוכו (ר"ל) אחרו צד שפושמשים בו) לבנו. אלא נפסא גבו נפסא גם תוכו. ובפירוש הר"ש כאן נפסא גבו לא נפסא תוכו ע"ס וצ"ל כנ"ל.

תוס' אנשי שם

כ"ג הר"מ ומהע מלואו כי הכלי הנו מוקפת מחיצות סובב כמו מ שלו ועכ"ל אע"פ מהטעם אם אין בו בית קבול שמן ביון דב"ק לא נעשה לקבלה רק שלא יבנה הוזה אח כנגד ומה שנהלה מל"ה ש"ס אלא בית קבול נ"ל ש"ל הוזה שמהאף כלא כ"ק שמן וכו' אלא דמעות נעשות כדי שיהי יבן נהוה ולא יוד אה"ו ואלו. ולפ"מ מ"ה הר"ש יוש בו מחלף בו והופכו לנד הרוח ע"פ לא לדין הולך לזה המאמר רק להשמעות הכלי כי התמונה המכר בדברי הר"מ אולי לא היה נמצאה במקומו של הר"ש וצ"ל שזה כוונת הר"מ שעתיק דברי הר"ש שיש בו מחילה בו והיוע זו אחר שעתיק כאן דברי הר"מ בתמונה הכלי אך אי' יאמר אה"כ שאלו רק מחילה אי' לשי"ל לא יפה עשה התייבט שיהיה שאלות דברי הר"ש וקשה עם דברי הר"מ ולא הכניס כי הוספו לו אך לומר גם אלא יפסדו אלה עם אלה. (ע"פ ע"ס)

פי' הר"ב שאין לו בית קבול שמן ט' אלא הגר מונח עליו ויש בו מחילה כנגד השלכות והופכה לנד הרוח שלא יבנה. הר"ש. ועיין בסוף פרקין: **מגופת היוצרים.** לשון הר"ב כעין אבנים של חרס בו מלשון וחרד בית היוצר והנהו עושה מלאכה על האבנים דירמיה יח (ג) ולשון הרמב"ם ומגופת היוצרים אבני היוצרים וכו"ל סתימת היוצרים מלשון יגיפו הדלתות בו' (נחמיה ז ג) ומ"ה הר"ב ומתני' ר"מ היא דלמחר בו' בפי' המביא [במסכת ביצה דף ל"ב] הר"ש. ומ"ה ולא כרבנן דלמחר ט' לקמן ספ"ד: **משפך** של בעלי בתים סבור. שאט"פ שאפשר שיטה על לוד כמו של רובלין הואיל ועל בעלי בתים אינו עשוי להטות סבור. דומיא דכילוטות דמתני' דלעיל ולא דמי לחבית שאין

מלאכתו ולא כרבנן דלמרי משירטו כבכשן ופירוש ראשון ל"ל עיקר: **משפך**. כלי שנהנין ע"פ חבית או ע"פ הגוד כשרולין למלאותו יין או שמן: **ושל רובלים.** שהוא קטן ועשוי להכניס שמן לפכין קטנים ומחזיק לוג או שני לוגים והרובל מניח אלבעו מחמתו כנגד הקב ומודד בו שמן ומסיר אלבעו והשמן יורד לכליו של לוקח ועשו לקבלה הוא ומקבל טומאה: רבי עקיבא אומר מפני שבטוהו על צדו. כלומר אפילו איש של מדה משפך של רובלים לעולם [מייטמא]. מפני שטוהו על לוד לקבל בו מעט כדי שיריה בו הלוקח ונמצא עשוי לקבלה והלכה כרבי

אחורי הכלי: **ר' מגופת היוצרים** שהוא פורת בה וכו'. לשון ר"ע ז"ל פי' ראשון שהביא ר"ע ז"ל דגראה לו עיקר הוא פי' הרמב"ם ז"ל והפירוש השני הוא לרבינו שמשון והרא"ש ז"ל ופירשו עוד להכי נקט מגופת יוצרין דליון זו מגופת חבית דככל דוכתא דהיא אפילו יש לה בית קבול סבורה שהיא להוסיב בהוהו הלאמפע עם השמן והפתילה אפ"ה אין הפנס נחשב כב"ק. מדרין הפטות עשויין רק להגן מהרוח שלא יבנה הגר ולא לקבל לחוה שום דבר. א"כ מדרין הפנס עשוי רק להשיב לחוהו הלאמפע הו"ל משמשי כלים רק בשעת מלאכה שאמק"ט. דאף שיש לו ב"ק אמק"ט [כא"ש] לט"ל פי' מ"ד: (מח) אבניים שלפני היוצר (מב) ר"ל אותן אבניים שמתחיל לעשות עליה חחר הכלי מביני העיט שלפניו. ואין לאותו האבניים הן: (ג) שמעמיד עליה הכלי משנמנר. (נא) מדיש לו ב"ק כפי שלא יעלו מביני היוצר כסילין לט"ל פי' ל"ד: (גד) שמיחה אלבעו תחת הקב שבפיהו הכר למטה. כשמודד לחוהו בפיו הרחב של מעלה. ומסיר האלבע קודם שיהחב חרטום המשפך לתוך כלי של הלוקח. והמשקה יורד לתוך הכלי שחתו. ומדקך דרך קבולו. שפיר מחשב ב"ק: (נה) גראה דמייירי במשפך שיש בטן משקם

פירו כ"ו ככ"ה. אבל בשאר כלים חמיר שרץ ממשקין סמאין ב' חומרות. נסמא כל הכלי כאלו נגע שרץ מחוהו. וחומרא שניה. דאפי' אין להכלי חומרה כלל. הוא ב"ק כלל. עון שהוא כלי פסוק. אפ"ה בכל מקום שנגע בו השרץ נסמא טלו. אבל משקין סמאין יש בהן ב' קלות כנגדן בשאר כלים. קולא א'. דנגעמא נבן בכל מקום בין שיש או שאין ב"ק במקום מנען לא נסמא תוך הכלי כמו בכ"ה ה"ל. קולא ב'. דלמ"ס לשום כלי מנב רק ביש תוך הכלי (וככ"ה לקמן) ונ"ל דמ"ס נמי קאמר במשנתו כל שאין לו תוך בכ"ה אמק"ט מנבו. וקשה למה קאמר בכל"ה דוקא. הרי גם בשאר כלים הדין כך. ותי' קתו"ס דליון ה"כ. רק מדאיירי כולה פרקן בכ"ה נקט הכא נמי בכ"ה. אור"ס לפי נחמיו הענין ה"ל כמ"ד. שפיר נקט כ"ה דוקא. והרי זה דוקא בכ"ה דר"ק בו אין חילוק בין שנגע שרץ או משקין סמאין בהבן. אם אין תוך להכלי לא נסמא הבן כשנגעו שם. אבל שאר כלים נהי דנגעו בו משקין סמאין בהבן לא נסמא בשאין לו תוך. עכ"פ שרץ שנגע בפסוטי כלים שאין לו תוך כולו נסמא: (ח) כך פירשתי ע"ד הרמב"ם והר"ב. וקאי עילא אכנא וסרף. על שלא זכר להבין בזה דברי רבותינו הקדושים דאי כדברייהם מה קמ"ל

אחרונה
הסוד דלמיה דשק בעיטן וכו' א"כ לא איתקש לשק מ"ה פשו לקבלה בעיטן וזה איתו פשו ללוד קבלה ולפי' הכ"ס דהיינו מונח עליו ל"ע מאי קמ"ל מתני' הא כבר חני לן פשוטי כ"ה מבידין ומקבלין סמאין. ונראה דקמ"ל א"ש"פ שמלאכתו שיהי ויש להם שם אחד לא גזריהו האו האו וכו' נמי דקמ"ל חילוק דמנופת היוצרים וחילוק דמשפך ללא גזריהו נהי: וישל רובלין טמא. הא דקמ"ל של כלים התייחדין למדה ואיתו תימד המשפך למדה. אבל רובלין דכין שמחזיין בעיטות ואין מוליכין עמהם הכנס כלים ומייחדין המשפך למדה וכלים של מדה מתייחן בעיטות ובהכי יוחא הא דאי' עקיבא סמריה בו. וקשה למה מריח במשפך כיון שאיתו של מדה פ"כ יש עמו כלי של מדה וכו' יכול להריחו בכלי מדה או מנביק

שיש לו בית קבול נר סבור. שביט קבול נר אין לו תוך. אלא הנר מונח עליו: **מגופת היוצרים.** כעין אבנים של חרס שהיוצרים עושים הכלים עליהן: את שהוא פורת בה. כלומר המגופה שהיוצר משליך עליה הטיט ומפתח עליה בדיו לורת הכלי טבורה. לפי שאין לה שפה סביב ואין כאן תוך: ושהוא גומד בה. והמגופה שמעמיד עליה הכלי לאחר שנגמרה לורחו. יש לו תוך ולכן היא טמאה. גזרתי פירשו שיש כלי ליוצרים שנקרא מגופה ויש מהן שפפתיהן לר ויש שפפתיהן רחב. אח שהוא פורת בה כלומר שעתיד להרחיב פתחה. טבורה. שפדין לא נגמרה מלאכתה והיא בגולמי כלי חרס.

ושהוא גומד בה. שמניחה כך בפתח לר. טמאה. ומהני' רבי מאיר היא דלמחר כלי חרס מלימתי מקבלים טומאה משעה שנגמרה מלאכתו ולא כרבנן דלמרי משירטו כבכשן ופירוש ראשון ל"ל עיקר: **משפך**. כלי שנהנין ע"פ חבית או ע"פ הגוד כשרולין למלאותו יין או שמן: **ושל רובלים.** שהוא קטן ועשוי להכניס שמן לפכין קטנים ומחזיק לוג או שני לוגים והרובל מניח אלבעו מחמתו כנגד הקב ומודד בו שמן ומסיר אלבעו והשמן יורד לכליו של לוקח ועשו לקבלה הוא ומקבל טומאה: רבי עקיבא אומר מפני שבטוהו על צדו. כלומר אפילו איש של מדה משפך של רובלים לעולם [מייטמא]. מפני שטוהו על לוד לקבל בו מעט כדי שיריה בו הלוקח ונמצא עשוי לקבלה והלכה כרבי

תפארת ישראל

כ"ה שאין עם סומאה כלל אפי' ממעיטות. ה"ס משום דתוך הכלי עם עיקר חשימו. להכי לא רצו להקל בטומאתו כל כך. ולבאורה הוסיף ששעט מהרמב"ם (פי"ג מכלים ה"ד) דרק בכ"ה אמרין דנגעמא נבו במשקין לא נסמא תוכו. אבל בהלכות אה"ט (פי"ג) שפתי רבינו בעמנו ברור מללו. דגם בשאר כלים הדין כך (ועי' ראב"ד ע"ס) נמצא דיש לשרץ ולמשקין סמאין לכל אחד חומרא וקולא בטומאת גב כלי חרס. חומרא דשרץ דנגעו בכ"ק שבחמורי כ"ה נסמא כל הכלי (כריש פרקין) ומ"ה משקין סמאין אין חילוק בין שיש עם ב"ק בחמורי הכלי או אין עם ב"ק. בנגעו המשקין בכל מקום מנבו. לא נסמא אלא נבו ולא תוכו. וחומרא דמשקין סמאין דנגעו בכ"ק שבחמורי כ"ה משקין שאין עם ב"ק מנבו. אבל שרץ אמ"ס נבן כ"ה רק בנגע במקום הכ"ה שנגעו אבל בעיינות הוה יבן יו ב' החומרות דנגעו בכ"ה אפילו במקום שאין עם ב"ק במקום מנען. אפ"ה עכ"פ נסמא הכ"ה מנבו. מדלא נרע מחחר משקין סמאין. וחומרא שניה. דנגעו בכ"ה במקום הכ"ה שבאבן נסמא כל הכלי משום דלא נרעו מעיינות משרץ. דנגעו בכ"ה שבהבן נסמא גם תוכו. דשרץ שנגעו בכ"ה בכל מקום. בין שיש או שאין ב"ק במקום מנעו. נסמא כל הכלי כאלו נגע שרץ מחוהו. וחומרא שניה. דאפי' אין להכלי חומרה כלל. הוא ב"ק כלל. עון שהוא כלי פסוק. אפ"ה בכל מקום שנגע בו השרץ נסמא טלו. אבל משקין סמאין יש בהן ב' קלות כנגדן בשאר כלים. קולא א'. דנגעמא נבן בכל מקום בין שיש או שאין ב"ק במקום מנען לא נסמא תוך הכלי כמו בכ"ה ה"ל. קולא ב'. דלמ"ס לשום כלי מנב רק ביש תוך הכלי (וככ"ה לקמן) ונ"ל דמ"ס נמי קאמר במשנתו כל שאין לו תוך בכ"ה אמק"ט מנבו. וקשה למה קאמר בכל"ה דוקא. הרי גם בשאר כלים הדין כך. ותי' קתו"ס דליון ה"כ. רק מדאיירי כולה פרקן בכ"ה נקט הכא נמי בכ"ה. אור"ס לפי נחמיו הענין ה"ל כמ"ד. שפיר נקט כ"ה דוקא. והרי זה דוקא בכ"ה דר"ק בו אין חילוק בין שנגע שרץ או משקין סמאין בהבן. אם אין תוך להכלי לא נסמא הבן כשנגעו שם. אבל שאר כלים נהי דנגעו בו משקין סמאין בהבן לא נסמא בשאין לו תוך. עכ"פ שרץ שנגע בפסוטי כלים שאין לו תוך כולו נסמא: (ח) כך פירשתי ע"ד הרמב"ם והר"ב. וקאי עילא אכנא וסרף. על שלא זכר להבין בזה דברי רבותינו הקדושים דאי כדברייהם מה קמ"ל

אחרונה
הסוד דלמיה דשק בעיטן וכו' א"כ לא איתקש לשק מ"ה פשו לקבלה בעיטן וזה איתו פשו ללוד קבלה ולפי' הכ"ס דהיינו מונח עליו ל"ע מאי קמ"ל מתני' הא כבר חני לן פשוטי כ"ה מבידין ומקבלין סמאין. ונראה דקמ"ל א"ש"פ שמלאכתו שיהי ויש להם שם אחד לא גזריהו האו האו וכו' נמי דקמ"ל חילוק דמנופת היוצרים וחילוק דמשפך ללא גזריהו נהי: וישל רובלין טמא. הא דקמ"ל של כלים התייחדין למדה ואיתו תימד המשפך למדה. אבל רובלין דכין שמחזיין בעיטות ואין מוליכין עמהם הכנס כלים ומייחדין המשפך למדה וכלים של מדה מתייחן בעיטות ובהכי יוחא הא דאי' עקיבא סמריה בו. וקשה למה מריח במשפך כיון שאיתו של מדה פ"כ יש עמו כלי של מדה וכו' יכול להריחו בכלי מדה או מנביק

כלים כלי עין פרק ב

כסוי הלפס. שם ה' ה' : ג'סטרט. שם ע"ש ה' ה' :

תום אנשו שם

בזמן שהיה נקוב כו'. כלי לשון קטנה דיוקא דיישא דריוקא דיישא ומדברי המפרשים משמע דיישתי לקולא דנחרא מייביו לו נקוב או הדוד סבור ולא ידעתי מנא ליה רבא י"ל לחמרא דנחרא מייביו בשלשיו נקוב א"ש שהוא הדוד או נחש הדוד א"ש נקוב יהיה עמא נחשו להסנין בו את הירק או להסך עליו הרונקי וי"ע :

ומינה י"ל מדי דהוי מחלל דסוף פרק ד : רבי אליעזר ז"ל אומר מפני שהיא הופכת עליו את הרונקי. נראה דלא פליג. אלא מר כי אחריה. ומר כי אחריה. ורואיה לדבר שהרמב"ם והר"ב לא כתבו פסק ההלכה. ואילו בפ"ה משנה ה. פליגי נמי בטעם. ופסקו הלכה [כרנן דר' זחנן הסגולה]. לפי דהתם נפקא מינה לענין דינא משא"כ

איונו נקוב. ואין לו חדוד. טמא. מפני שהיא מסנת לתוכו את הירק. רבי אליעזר בר צדוק אומר מפני שהיא הופכת עליו את הרונקי (א) : ר' גסטרט (ב). ח"ג. הרונקי ג"א רומקי. ג' גסטרט ג"א נצטרט :

מלאכת שלמה קראו ע"כ ואית דגרסי והיינו וכלש"י ר"ע ז"ל. והרמב"ם ז"ל ע"כ פרק י"ח לא הזכיר ניירות אלא חביות סתם : הל"ם כמו אלפס עכ"ל ר"ע ז"ל נראה שר"ל עשה"ל במקום אל"ף דאלפס ולפי זה הוא שורש נשם הכלי אבל בהר"ם ז"ל הלשון קד הלפס כמו האלפס וכן ע"כ ברמב"ם כתוב כסוי האלפס. אכן הר"ם ז"ל נקד הלפס בשלשה פתחים. וכתב עוד חדוד פ"ו בערוך חדוד ש"א מן הכלי כמין קנה ש"אלו ממנו המים ע"כ : בזמן שהוא נקוב ויש לו חדוד פתח. פ"ו או י"ט לו חדוד וכפ"י ר"ע ז"ל וזהו לא

תפארת ישראל י"ב

מ"ט [ח] (נז) כסוי אלפס. וכל כסויין שלהם עם צ"ק היו להם כשיהפססו. ולהבי א"ל תנא לפרש דמיירי בהכינתו (כסוים משקה דהרי עשוי גם לרוטב. או שיש לו וכו') : (ג) מנחון נגד ה"ק שלו. דל"ה א"ל להפס ולהשתמש בזה"ק שלו. מפני החדוד שיהיה לו או בבית מושבו : (ד) ר"ל שמסנת לתוכו המים מהירק שבקדירה : (ה) ר"ל ממשכת עליו הירק שנתבשל שנקרא הרונקי. אבל מדמשנת לתוכו המים שזירק לא מחשב עשוי לקבלה. משום דהמים ההם שופכת לאיבוד. ולת"ק ארבה משום הפוך לרסק הרונקי עליו לא מחשב צ"ק. דהרי גם כשהיה הכסוי פסוע בלי צ"ק תוכל לרסק עליו הרונקי : (ב) כל כלי חרס שאבד ק"ת ממנו. נקרא בלשון יין גיסטרט (ערוך) ואפילו לא נשבר רק ק"ת משפתו ואפילו לא נשבר ממנו

הקון הכלי. מק"ס. לא מפני בית האלבע שבראשה אלא מפני הב"ק שפופה על חילוניות דופני הקדירה. וקמ"ל דלא מחשב צ"ק זה כשהמיני כלים (פס"ז) ש"אמק"ס. דהרי אף שמתחילת עם מנופה זו פנים החילונים של הקדירה. או אף על הקדירה של כלי. ולפיכך הו"ל מנופה זו ככל כלי מלאכה כשיש לו ב"ק מק"ס. וברור ה' שהאיר ענין מנופה זו בלי שום פקוק שאר : (ז) ואמב"ו הנז"ק"ל כ' דאשתמיסתייהו לרחו"ם משנה זו. והא גם פסחים ב"ז ב"ז. דגם אף קפין חרין שקא אשכחא דגם רבינו הדרי סברה ס' ז'. וגם הגאון חיי אדם בחשוכה שהביא בסוף ספרו ל"ח. תפסו לרחו"ם ממשנה זו. ולפ"ד גם מפרה (פ"י מ"ו) משמע ממי כן דמדלא נקט ג' העשוי מנייר משמע ודאי דרק חתוכת נייר אמק"ס (וכוונת פ"ה מ"ה) אבל כלי העשוי מנייר הרי מדעשוי מעשבים שהן גדולי חרץ מק"ס כשאר כלי עץ וכדלל לן הרמב"ם (פ"א דכלים ה"ג) דכל הגדול מארץ כלי העשוי ממנו דיו ככלי עץ. והמק"ס רק כשם לו צ"ק. וכ"כ הרמב"ם בפי' רמב"ם פ"ב מכלים ה"א) דנייר שיש בו צ"ק מק"ס. ואע"ג דלקמן (פ"י מ"ד) משמע דנייר אמק"ס דהרי ה"ל עם כשימרחו ע"פ הכלי. ואע"ג דאין בהנייר חרס צ"ק. עכ"פ ודאי לא גרע מעור ק"ל. דכשראו לכרוך בו שום דבר מק"ס (כחוס) שנת ס"צ ב' ד"ה מנין) י"ל דהתם ע"כ בשאין בהנייר כשיעור לק"ס מיירי. תדע מדקקט ליה תנא התם לנייר בין מעלית לעור. דכשהן ע"כ בשאין בהן שיעור לק"ס מיירי ונמ"ש ע"ס. א"כ מסתבר דנייר נמי בכה"ג מיירי בשאין בו כשיעור לק"ס. ושיעור נייר פשוט לק"ס לאו כוונתו דשיעורו ו' על ו"ש (ככ"ו מ"ב) דשנייה מעשבים עשויין. והיה מן הראוי שיהיה שיעורו אזה. עכ"פ י"ל שאני מפך דעשוי לישיבה והרי נצרה באמתח יתוב (כסוכה ד"ז ב') ולהכי נריך ו' על ו' פסחים. אבל נייר י"ל דשיעורו כדי לגור ע"פ ללוותיה קפן. כשיעורו להולאת שנת דהכי אורחא (כשנת פ"ח מ"ב) והרי תנין נמי (שנת ע"ס א') הנגד והסק והטור כשיעורן לסומאה כך שיעורן להולאת שנת. אלאה דשיעורי שנת וסומאה שוין. אבל גם ק"ל למה נקט תנא דוקא כסוי כדי יין ושמן ומירות. ולא נקט סתם ובקטור כל כסוי אף שיש לו צ"ק אמק"ס. כדכנכב (לעיל ס' ל"ה). ודר"ב כתב דהך כסויין דנקט יש להן צ"ק. וקמ"ל דלפ"ה אמק"ס. מדמשתמש כסוי ואינו עשוי לקבלה. אבל לפ"ה עדיין יש לדקדק דכיון דכל עיקר הרבוחה הוא מדיש להן צ"ק. ל"ל הארכת לשון כל כך. וספי הו"ל דעת שפתו ברור מללו אם אמור יאמר בקטור כל כסוי אף שיש לו צ"ק סבור. והו דניירות דקאמר תנא. דר"ל דכסוי הוא מנייר שמכסה בו החביות. קשה מה שייכות לכסוי נייר הכא בין דיני כ"ה. ספי הו"ל לאשתמינין דין כסוי העשוי מנייר לקמן (פ"י) בין שאר דיני כלי נחשים. ובפרט לרחו"ם דס"ל דכלי נייר אינו מק"ס א"כ מה אירי' כסוי מנייר אפילו משאר מיני כלי כסוי אמק"ס. ומה איריא כסוי מנייר. אפי' כלי בית קיבול ממש מנייר הרי אמק"ס. אולם ל"מ היה ל"ל דמלות ניירות דקאמר תנא לא קאי אכסויין רק אהביות העשויות מנייר. וכל כסויין דקאמר היינו כסוי של חרס. כמו כל הכלים דנקט סתם בפרקן. וגם בהם לא פ"י תנא דכ"ח מיירי. משום דזה פסוע דעד פ"ט ב"כ איריין. וגם ודאי ביש להכסויין צ"ק מיירי. והא דנקט כדי יין וכדי שמן. היינו משום דדרך להטות הכדיין במרחף. ולהעמיד ראש הכד כלפי מטה. כדרכו גם בזמנינו כך להעמיד הבוטעלין של יין שכלו במרחף עארן כלפי מטה כדי שלא יפוגו ריחן. אבל בזמן המשנה עשו חביות גם מנייר עב וחקו מאל. דוגמת קארטע ענה שלט. ולפיכך אף שכל חביות עשוי מחרס ועץ אינו ממנה להפני ריח ענתו כל כך אפ"ה נצחו צמייר מדאין נוח להשתכר. ואפ"ה מדשולי החביות מנייר. וחסש כשיורה טובד כל המשקין על השוליים. יתרככו השוליים ע"י. ולהכי עשו להחיות כסוי חרס. וכפשה שיהיה ראש החבית כלפי מטה. ועפתו שפת הכסוי סביב בהחבית. ועי"ז יהיו כל טובד היין על כסוי של חרס ולא יתרכך הנייר. ולהכי

משנה אחרונה

סוסי ר"א ב"צ אומר מפני שהיא הופכת כו'. נראה דל"מ בפלוגמיהו דלת"ק שמתכנת לתוכו היינו שלאחר שנתבבל הירק מסנת מימי התבביל לתוך הכיסוי וא"כ הוא מיוחד לתשקין וטהרתו בטובס משקה. ולכא"ל הופכת לתוכו הירקות טמאן ואי מיוחד לתוכלין וטהרתו בכזים. והרמב"ם נצטרטו לא העמיק אלא טמאה

דתיק אלא שהוא גורם שמננת לטובו את היד והיית נמי מיוחד לתשקין בטמים לוננים מננת. ומ"ש חו"ש דהיכא דל"מ לדינא פסקו הלכה כמו קד דפ"ה מ"ה לא ידענא למה לא הביא תמתי' דלעיל פלוגמא דריב"ב וכו' : ר' ג'סטרט. פ"י ה"ב כשעברה ונעשה גיסי מתי פ"ה. ולאו דוקא שנתקן לגנים דאפילו יטעו חזני' ונלכד

מסמא . עם שי"ח הלכה ז' :

אלהו רבא
 ן ערד שלא נגמרה מלאכתה
 טורה . הניח התוספתא
 כיצד משערין אותה אם
 השנייה שם ויפסק מאידם
 בידוע שעד שלא נגמרה
 מלאכתה נסקפה . כלומר
 דעיט ששכר עד שלא נלך
 שנייה שם ויפסק מאידם
 חובה אלא משנלך אם נשכר
 אין השכיר שם כדוך על
 חרס ששכר לא לא נשכר
 שניות שוות אלא י' כן
 בליות עקומות וכן הוכח
 אינה מאידם מן האל אלא
 מלנין שאם פתן חרס נאם
 מלנין :

חדושי מדרי"ח
 פ"ב משנה ו' (במשנה)
 מפני שהיא כ"י
 ע"כ . תראה שכל הפי'
 הן של הר"ב והן כל הפי'
 ששכר הרב תו"ם כלם
 דוחקים וצורה היא ואפשר
 לומר דה"פ ור"י מסמא
 מפני שהיא פירש השיעור
 של שיפוטם כמציא
 פירוט דוחק ואו סהור
 העשה ג"כ לרביה בו
 פרוטות והיו עשוי לכך
 ולכך ולחוטא כמו שהיא
 בפ"ב ס"א ור"י וכמו שכתב
 שם במשנה ב ר"א נבי
 נר שג"כ שניחיה בו
 פרוטות כך כפר ר"י נבי
 שיפוטם ואף שהיה צ"ל
 במציא פירוטות כי יודע
 ה"אך היה ה"אריס דרין
 ב' ל"ב יכול לשפוט והש"י
 יודע האמת :

תוספות אנשי שם
 ן תו"ם ד"ה ערד שלא
 נגמרה כו' . ולפי הסברה
 כו' . הוא נגד המליצה ונגד
 הסברה דלדעתה אם נשני
 בניהו חס קודם שיצטוו
 בכנסן כשצופו אח"כ יבין
 הכל ממלה א' ולא יהיה
 כלל יחזק במקום השבירה
 ממשקום אחר וגם השבירה
 לא יהיו שוין לפי שבתוך
 הכנסן מתיישבים ומתקווצים
 ולא יעו עוד זה לזה כיוון
 כבדאשונ . וזה נעט
 שמקריבין שכירים שבר אל
 שני יחדיו ודונקו שהם שיש
 וינעטם כל חלקי השבירה
 ולי' בטון וגם חוקן מאידם
 כאשר יקרה בנ"ח ששכר
 שווה מקום השבירה ארום
 יחזק משאר גוף הכלי בידוע
 שנגמרה מלאכתה ואח"כ
 ששכר ומ"ש דמהר"א הגיה
 מל' הרמב"ם וכו' עדיין
 ערבה זרין מה"ס דאחרין
 ויחזק נכון להביא ר' הרמב"ם
 שם כלי התוספתא ולי' הר"ם
 והר"ב . (ז' :

משא"כ הכא : ן ערד שלא נגמרה מלאכתו . שהיא לידוך בכנסן
 לרכנן שכתב הר"ב במשנה ד . ומ"ס הר"ב אם היו שנייה כו' בידוע
 שנגמרה מלאכתו ואח"כ נשברה . וכן לשון הר"ב שם התוספתא .
 ולפי הסברה מה שמאידם מוחכו מראה שכבר נשכר . ולכך עשאו
 הלכות שמאידם ור"י התוספתא בפ"ב
 וסני בידוע שעד שלא נגמרה מלאכתו
 נשברה . ומהר"ר וואלף ורמזי"א
 הגיה מלשון הרמב"ם פי"ג מהלכות
 כלים [הלכה ח] שכל"ל בידוע שעד שלא
 נגמרה מלאכתו נשברה . אין שנייה
 שוים ואין חובה מאידם . בידוע
 שנגמרה כו' : מיפוטם . וכן העתיק

הרמב"ם בפירושו ובחבורו פי"ח . וכן העתיק הר"ם והערך
 דלח כהר"ב שהעתיק סיפוטם . ומה שכתב הר"ב וכשמלאים כו'
 ואדם משים אלבעו כו' שלא ישלוט בו הרוח . ואין ריקות נמלא .
 לכך א"ל שילאו המים . אחרי שאין הרוח שליט לכנס למלאות
 הריקות אם ילאו המים . לפיכך בהכרח ישאלרו המים במקומם :
 רבי אליעזר בר לזוק מטהר . פי' הר"ב מפני שהוא נקוב בזכונם
 משקה . עק שיעורו לטהר . בר"פ דלקמן : **מפני** שהוא כמוציא

שלמה
 חני טעמא מפני שהוא כמוציא פרוטות הר"ם ז"ל . ולשון הערוך בקיורו ור'
 יוסי מטמא מפני שאותו הנקב מוציא פרוטות ושיעורו כלי חרס לייסר אינו
 כמוציא פרוטות ור' אליעזר בר לזוק ס"ל שהוא כלי שער כמוציא פרוטות
 קטנה ע"כ ונל"ע דלפי דעת הרב צעל הערוך ז"ל ר' אליעזר דלמר בפירקין'
 דלקמן ס"ב ז' דגר שיעורו בפרוטה קטנה או אם הוא ר"ס למאן דגרס
 סהר ר"ס כמו שאכתוב שם בס"ד בשו"ט ר"א ז"ל דזוק אמרה ולית הלכתא
 כותיבו . ולשון הרמב"ם ז"ל שם פי"ח סיפוטם אע"פ שהוא נקוב ומוציא
 פרוטות מיתפחה שהרי המים מתכנסין בצדדן וכן עשוין לקבלה ובהשגחה
 אמר אברהם איני שונה מפני שהוא מוציא פרוטות והוא אמר אע"פ שמוציא
 פרוטות וכבר יישך שם כסף משנה לשון הרמב"ם ז"ל וע"פ שהוא מכוון עם מה
 שפירש במשנה :

סמומאות

לשים . קרוי גסטרוא . ולשון גסטרוא . גיסי חרי : שנמצאת
 בבבשן . ולא ידעין אם נשבר קודם שנלך בכנסן ובשעה שנגמרה
 מלאכתו לא היה תורת כלי עליו וכו' לא מטמא משום גסטרוא . או
 אחר כך נשבר ומטמא . וכילד מזכרים את הדבר . רואין אם היו
 שנייה שוין וחובה מאידם . בידוע
 שנגמרה מלאכתה . ואח"כ נשברה
 ומטמאה . דעביד לקבול . שדך לתת
 גסטרוא תחת החצית לקבל המשקה
 הנוטף ממנה : (סיפוטם . כלי שהוא
 מתקב מלמטה נקבים הרבה דקים
 כמלא נקב מחט . ומלמעלה נקב אחד
 כמלא כוש . דהיינו פלך שהגשים טוות

בו . זכשמלאים אותו מים ואדם משים אלבעו נקב מלמעלה שלא
 ישלוב בו הרוח . אין טפה אחת יולאת מן הנקבים דקים שלמטה
 וכשמייר אלבעו המים יולאים : ר' אלעזר בר צדוק מטהר . לפי
 שנקוב בזכונם משקה : ורבי יוסי מטמא . עק הוא דרך תשמישו .
 וחשיב בית קבול . הואיל והמים עומדים על ידי הגחת אלבע . ואפילו
 בלא הגחת אלבע . אין המים יולאים אלא כמוציא פרוטות מעט
 מעט . טפה אחר טפה . ומשום הכי לא חשיב נקוב בזכונם משקה
 (גד"ז סיפוטם ולי' גר"ם

מלאכת
 ע"כ . וכתב הר"י יוסף ז"ל גסטרוא פי' חצית שניתל העליון שלה נקראת
 גסטרוא שנגמרה מלאכתה . אלא חצית שלא נגמרה עשייתה אלא חציה
 נקראת גסטרוא שלא נגמרה מלאכתה ע"כ : סיפוטם . בלשון תלמוד
 נקראת כס"פ בתרא דשירובין וגם אפרנס צבראשית רבה כך כתב הר"ם
 ז"ל בפרק כל הבשר סימן טו וכן כתב ג"כ הר"ם ז"ל וגם בערוך : רבי
 אלעזר בר צדוק . אלעזר בלתי יו"ד גרסי' ליה בכל מקום שהוא מוזכר
 ואין לך ר' אליעזר כו' ר' ר' ר' אליעזר סתמא דהיינו ר' אליעזר הגדול בנו
 של הורקנוס תלמידו של ריב"ז הכרו של ר' יוסע ובר פלוגתיה או מפורש רבי
 אליעזר בן יעקב או ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי ופשוט הוא כל זה וידוע
 למתחילים : ור' יוסי מטמא . עק הוא דרך תשמישו וחשיב בית קבול הואיל
 והמים עומדים ע"י הגחת האלבע ומיחו לשון המשנה לא ידעתי ליישב דקא

י כ ין

ממנו רק אין הכלי נקרא גיסטרוא ונקראן פי"ד מ"ג אכל מדגשאר בו בית
 קבול מתקבל עומחה מדלורייתא (רמב"ם פי"ח מכלים מ"ג) : (ג) נקט
 שמואלת בכבשן . דאלו שנגמלה בשאר מקום ודאי מקבל עומחה .
 דהלין במזוי . ודאי רוב גיסטרות הגמולות הם מכלים שכבר נלרפו
 בכבשן . אכל בו שנגמלה תוך הכבשן . שכבר היו הם הקדירות בעוד שלא
 נלרפו . שפיר יש לספוקי שמה נשברה מהכלי קודם שנלך הכלי בכבשן .
 וא"כ לא היתה הגיסטרוא מק"ע אף שנלרפה הגיסטרוא אח"כ . או שמה
 נשברה הגיסטרוא מהכלי אחר שנלך הכלי בכבשן : (ד) ר"ל אם נשברה
 מהקדירה קודם שנלך הקדירה . ואח"כ נלך הגיסטרוא . וזה ניכר .
 שנלך . אף שיש לו ב"ק וחזי לשום תשמיש . אינו חס עליו ומשליכו :
 חבית המעטף כדי לקבל לתוכה הגטיפות אחת אחת . אכל שאר
 הגטיפות . ולהכי רק גיסטרוא מיוחד לתשמיש זה : (ה) הוא כלי
 על הסה אר שבראש הכלי או אין המשקין שצחוט יולאין בתחתיותו דרך

משנה
 בלב חשיב גיסטרוא בלוקמן פי"ד . והכא אשמועין דדוקא שהיה כלי ונשברה
 יש פליה תורת גיסטרוא אכל נעשית גיסטרוא קודם גמר מלאכתה שלא היתה כלי
 תשולם אין עליה עומחה גיסטרוא והעטם כשהיה כלי חס עליה אף כשנשברה
 להשתמש בה . אכל כשלא היתה כלי משולם או כשית כשלמא . ומ"ס הר"ב
 שמבררין הדבר אם שנייה שוין וחובה מאידם בידוע שגמר מלאכתה נשברה
 ובשנייה שוין ואין חובה מאידם בידוע שגמר מלאכתה נשברה וכן
 עיקר הגירסא כמ"ס המו"ע . ולרין ליישב דרש"א משנה דתרי' בני שברי'
 שוין וחובה מאידם הא אם לא נמלאו שני הממנים אלא אחד מהן לא מוכחא
 מלאח אי קודם גמרה שנייה שוין וחובה מאידם בידוע שגמר מלאכתה נשברה
 וזכ"כ ר"ש ר"ש ר"ש שוין ואין חובה מאידם בידוע שגמר מלאכתה נשברה
 דע"כ יושא דוקא ודוקא תרי' בנין דלי' בחד כני אמאי נקט שנגמלה בכבשן
 גמולות בשום או בניית עמי משכחא לה אי מספקא לן שמה קודם גמר מלאכתה
 [סדר טהרות]

כרים כלי עץ פרק ב

המטאין . ע"ס האל . ופ"א
ה"פ . ופבלא . ע"ס פ"א
מלכא י"ב

חוספות אנשי שם

הוי"ט ד"ה בפני כו'.
מלשון ופרט כרמך
כ"ל וז"ל הרמב"ד בהגהות
בש"מ מה"כ וק"ק (פ"י) זה
הה"ל פ"ק"ס ואולי דהני"י
פרטות וא"ו וז"ל כי השמות
ישנה ויבואו על השנים
מתחלפים כמו חרץ וחרוז
מ"ה ומ"ס וע"י כ"ד מ"ג
כ"י"ט ד"ה קוס"ט וכו'
וכ"י"ט מ"ט תרומות וכו'
וידע הרמב"ד שה"ק משני
שהוא מוציא וז"ל כמז"ל
וזה ג"י ישרה מאד בעיני
(כ"ד) : בא"ד דברי הר"ם
שכתבו . וז"ל שר"מ
כתבו מוציא נה"ל פ"י אחר
כפי"י פ"טו"ט שה"ה ע"י
בענין המים מתכנסין
לדבריו וכתבין ע"י וז"ל הן
עשוין לקבלה גם כה"ל
ג"י אחרת כ"ל המכה רמב"ד
מטע"מ ר"י משה מפני שה"ה
כמוזיא פרוטות וכו' א"ת
במקום נוסחאות וספק כרי"א
כ"ל דמסתור עמיה . (ח"א)

פרוטות. לשון הר"ב כמוזיא פרוטות מעט מעט . טיפה אחר טיפה . ומש"ה לא חשיב נקוב ככונס משקה . ח"ל הרמב"ם . מפני שהוא כמוזיא פרוטות ר"ל כי המים כאשר ילאו מאלו הנקבים לא ילאו במהרה . אבל ילאו מעט מעט באיחור גדול . ובטוחאות ארץ ישראל הוגה פי' כסמדר גרעין . מלשון ופרט כרם . ע"כ . ואם זה הפירוש מדברי הרמב"ם . לא שהמניה כתב קן מלבו לפרט . או שהעתיק מדברי הרמב"ד שפרט כן [פרק י"ח מה"כ הלכה ו] . הרי זה מכריח מ"ס הכ"מ כפי' דברי הרמב"ם שכתבו .

פרוטות (ט) : ז המטאין שבכלי חרס (ט) .
מבלא שיש לה לזבין (ט) . ומדרה שלמה (ט) .
ומבלא שהיא מלאה קערות (ט) . נממאת

אחת
י"ג . ז מפלח כ"ז מבלא . לזבין ע"ס לזבין . ומבלא כ"ז מפלח . נממאת כ"ל המטאין יע"ס שאם נממאת .

ליטהר בכך . והלכה כר' יוסי : ז מבלא שיש לה לזבין ומחחר שליטה . שיש לה דפנות טמאים . שיש להן בית קבול . ומרישא דהטמאים שבכלי חרס . הוה שמעינן דהך טמאים . אלא ארחה דהגא ה"י . כדתן בפרק ואלו עריפות (דף נד) ואלו כשרות . וה"י איכא טובא במשנה : מבלא . של חרס : שהיא מלאה קערות . שהיא עשויה קערות קערות . והקערות הן מגופה ומחוברין בהוואם יש לה לזבין עודף . אם שפת הטבולא סביב עודף ועולה למעלה יותר משיהן של קערות : כממאת

לפרש שאין דעתו בפירוש מוציא פרוטות לשון פרוטה קטנה . (דמחניתינן ז פרק דלקמן) אלא מעט מעט באיחור . ובחבורו הוסיף וכח : שהרי המים מתכנסים בלדדים והן עשוין לקבלה . וכחב סג"מ שם זה בכלל מפני שהוא מוציא פרוטות . שמהוך שהנקבים דקות . ואין המים יולאים אלא מעט מעט באיחור גדול . המים מתכנסין בלדדים . שאילו היו הנקבים גדולים : לא היו המים מתכנסים . וממלא שלא היה נעשה לקבלה . ע"כ . ובטוחות מהר"ם . נקוד הפ"א בשו"א והר"ם והר"ם שהיון שחיהן בחול"ס ופירש בפרוטות . טיפה אחר טיפה : ז **מבלא שיש לה לזבין כו' . כתב הר"ב ומרישא דהטמאים כו' :** הוה שמעינן וכו' . אלא ארחה דהגא ה"י כדתן כ"פ ואלו עריפות ואלו כשרות . כ"כ הר"ם . ומיהו החס כתבתי בשם הטום והר"ן דלריכ"י . ומ"ס הר"ב וה"י איכא טובא במשנה . מסיים הר"ם בפרק אין מעמידין [דף נה] . ובפרק אלו מלאות [דף נה] ובפרק כמה במה [דף נה] ו [דף נה] : שיש לה לזבין . עיין בפירוש הר"ב משנה ז' פ"ד דמקואות (ד"ה אס) . ועמ"ס לקמן פ"ב משנה ו' (ד"ה ומודים) : **מבלא . פי' הר"ב של חרס שהיא מלאה קערות**

י כ"י תפארת ישראל בועז

וב"ל דע"כ"ס ניסטרטא כוז מדאינו בני לקידוש מק"ש רק מד"ס . אמנם חו"ל השאלו מלת נסטרטא לכל דבר שחלק לב' חלקים . ואפי' מעורין עדיין (כחולין כ"א ח') וע"י רש"י ע"ס (ד"ה נסטרטא . וד"ה טמאים) וע"י עוד (חולין כ"ב ח') וקב"ד ח' בטלוה הך ודאי משמעותיה ניסי חרי : (א) אמרה בקי צר יומא . כך פירשתי ע"ד הר"ב אף שאין זה לשון ממש . עכ"פ כן ל"ל טונו . והנס כי הבבא קמא של הממ"ל . דהיינו לשער הכלי כפי מה שהוא אחר שישים אלבעו על פיו למעלה . לכאורה הם דברי מותר . דהרי גם ראב"ד לא משער הכלי ככה"ל . אפ"ה נקוטנא בשפולין גלימא דרבינו הר"ב לפרש דרבינו ע"י אופניו . אולם שני עיני מלכין הבבא השניה של הר"ב . שאם נשער הטימרום כפי מה שהוא כממסר אלבעו מפיו למעלה . הרי גם אז אינו מוציא רק מעט מעט עכ"ל"ס וזה תמוה . דהרי ראב"ד מטהר . משום דממסר אלבעו מיהו מילי נקוב ככונס משקה . וזי פליגי במוציאות אס פירוטות נקוב ככונס משקה או לא . והו למא לא קאמר רבי יוסי טעם אמתיה שלו . דהיינו מדאינו נקוב ככונס משקה . והו למא קאמר רבי יוסי מפני שהוא כמוזיא ככ"ף הדמיון . טפי הו"ל מפני שהוא מוציא רק פרוטות . והשוטט הדבורה הרכה כה וכה גגן ה' זין יערות הדבש של רבותיו המפרשים . ובכולם לא מלאה היונה העניה העלובה מטה להבין דברי המשנה הקדושה כראוי . אולם הני מהגמלים ע"ס לא עו . וברקע ילא קב שלו זין הגוירים בוסיס במלתמו . וכה הרא"ה ה' ל"ל"מ היה כ"ל . דמיתרום לכ"ע לא משערין ליה רק כפי מה שהוא אחר שימת האלבע עליו למעלה דהרי אפילו מקבל אז יפא לא מחשב מה"ע ז"ק . דהלכה כר"ע מחבירו דס"ל לעיל (במ"ד) דלר"ד שיהיה בכלי עלמט בית קבול בני סיועת דבר אחר . אלא ודאי לכ"ע משערין להטימרום כפי מה שמקבל בני שימת האלבע רק דבבא פליגי . דלראב"ד אפ"ל דכל נקב ונקב בבטויטרום . אינו גדול ככונס משקה . אפ"ה מדמוקב הרבה . ובשייתו כן זמן מועט ילאו כל המשקין זה מוציא בזמן מועט כל מה שבתוכו . אפ"ה כיון שכל נקב ונקב ש"ו אינו גדול ואינו מוציא רק מעט מעט מקבל טומאה . והיינו דקאמר מפני שהוא כמוזיא פרוטות ככ"ף הדמיון . ר"ל אף דמיתרום זה אינו מוציא פרוטות . רק מוציא כל מה שבתוכו בזמן מועט . אפ"ה דייניק ליה כפי"ע . והוא מוציא רק מעט מעט . וכד"ה נמי לא הוה מצי ר' יוסי למימר מפני שאינו נקוב ככונס משקה . משום דלאו לא הוה ידעינן עיקר פולגתהן . דהרי גם ראב"ד ס"ל דאינו נקוב ככונס משקה . רק כל עיקר פולגתהן הוא אי' משום דבזמן מועט יוציא כל המשקין . השולחן

שלמעלה באלבעו . דס"ל כר"ע לעיל במשך דלא מהני סתימת אלבע להחשב ע"י ככ"ק [אב"י וא"ט דק"ל כה"פ אפ"ה אין הלכה כר"א ז"ל : (ט) ר"ל בפרוטות דהיינו טפות קטנות מאד . דס"ל לר' יוסי ממ"נ . אי' הוונט כפי מה שהוא קודם שימת האלבע על פיו שלמעלה . הרי גם אז אינו מוציא רק טפות קטנות מאד . ולא הו"ל נקוב ככונס משקה ואם תרומו כפי מה שהוא אחר שימת האלבע למעלה . הרי אז אינו מוציא כלל (א"א) . אבל כה"ה נקוב ככונס משקה וכמסך לעיל [מ"ד] אף אם היה באופן שכשמיים אלבעו למעלה מקבל יפא . אפ"ה טור . דכ"ל ס"ל דלר"ד שיהיה הכלי עלמו עשוי לקבל גם בני סיועת דבר אחר : (ע) שמקבלין כל טומאה חוץ מנדרים . אף שיחדן למדרם : (א) אף דהא מדיוקא דרישא שמעינן לה . אפ"ה מדליתרין לדמיה כסיפא גם מילי דלא שמעינן מרישא . נקט נמי כולו . וז"ל ו"ל דלרחא דהגא ה"י בהרבה דוכתי [ועמ"ס דגו"ס וס"ס ע"ס] וכ"כ הו"י"ט בשם הר"ם . א"ג י"ט לומר דקמ"ל י"ט זה ז"ק . שאפילו ישנו ז"ק בכל מקום וכגון שיש בטבולא לזבין בהחתימה . אפ"ה מדרגיל להשתמש בה גם מנבה לרקד עליו קמח [כניה כ"ע כ"י] לפיכך הו"ל בטבולא המההפכה שמק"ט [ממחנת ז"י כ"י . ועמ"ס חו"ט בשם ר"מ] וגם לא גרע מכו"י לפס [לעיל מ"ה] דמשתמש לפעמים באחריו מחשב ככ"ק : (עב) הא נמי מדיוקא דרישא שמעינן לה . רק קמ"ל הכא שר"ד שהיה שלימה לגמרי . ולחשוקי בפרק זה אפילו רק קלה מהדופן . לא מחשב זה ז"ק . אף שחולק לקבל כשעור קלה על לרה : (עג) שחיברן היוזר בגופה בתחלה [ועמ"ס גלי"ג פ"ג ה"ג] וכ"ס בחברן א"ח"כ בהטבולא . אבל באין מחוברין . בטמא אחד לא נטמאו כולן אפילו כשהלבוש שבשפת השולחן

משנה
הר"ב שיש בו נקבים מלמעלה כמלא חמץ ובסמך כתב שנקוב ככונס משקה ופ"טע"א שהוא יותר ממלא חמץ . ובפי' רש"י במ"ס פירושין דף ק"ד כתב ג"כ כלשון הר"ב אלא שלא כתב כמלא חמץ . ולפי פי' הר"ב נראה כיון שיש הרבה נקבים ובוים משקין ובעיופם יש ככונס משקה ובהא פליגי דלראב"ד סבר דמזערפי וכליו הוא במקום אחד ככונס משקה וכ"י סבר לא מזערפי והיינו דקאמר מפני שהוא כמוזיא פרוטות מכל נקב מעט ולא המזערפי אבל קסא דלפי' מזערפי הא"ל ודך שמישו כן אין הנקב מסתיר אפילו הוא במקום אחד כדמוכח לעיל מ"ד ג"י כמ"כ באב"ד וכו' נלמו ג"כ כתב כן בשמאל דר' שדך שמישו כן וכו' א"כ אמאי חני עפ"ה שהוא כמוזיא

פרוטות וכן הקשה הר"ם וכחז שלא ידע ליישוב ולפ"ד נראה כפי' הטרון שהניח הרמב"ד שמתמטה חין נקבים הרבה אלא נקב אחד ולמעלה נקב רחב ממנו . וא"כ י"ל שמתמטה הוא ג"כ רחב ככונס משקה וי"פ כל שדך שמישו כן אין הנקב מסתיר אלא להכא דרך כ"ו זה אם חסוק האלבע המים יולאין במהרה מיד ואפילו כבחה אלבע חין משכב המים לגמרי אלא מעטפנין סוף מ"ף והיינו כמוזיא פרוטות דל"ר יוסי והלכך ראב"ד מסתיר דהגחא אלבע שאינו קוים לגמרי אפילו דך שמישו לא מהני ולא דמי לנשר לים שדך שמישו מאב ככלם וכ"י סבר דך שמישו אפי' אינו ככלם אפילו משמעף מעט כיון שאינו אלא כמוזיא פרוטות עתא : ז גממממממ אחת מהן בדרך לא נפתא טולס .

ובית תבלין של עין.
שם הלכה י"ד.

תוספות רע"ק

שם ה"ח [אות יח]
ברע"ב ד"ח נפסא
אחת. כבר נכנס באיר
הלבוש וקשה לי דוח
הפעם יש בסיפא נבי
בית תבלין של עין דשם
לא נפסא מאויר. והר"ש
כתב וז"ל דכשפיהם לפסח
מהלבוש נחשב הכל כלי א'
אבל פירן למעלה בל חדא
וחדא תחשב כלי בפ"ע.
ואם בן ניהא רעודף הלבוש
והרמב"ם בפירושו כתב
בלשון רע"ב ואחר כך
בד"ה קלמרים כתב בלשון
הר"ש ה"ל:

תוספות אנשי שם

וכן בית תבלין. הכונה
מבוארת דלא מכתי נפסא
מלאה קטורה שכל קטרה
וקטרה בולטת בפ"ע ממעלה
פי' הפנאל וז"ל חולקין
מחיות לפניה דהא פשיטא
דכ"ל תשוב כלי בפ"ע ואם
נעמא ח' לא נעמא הכאר
אלא חס' בית תבלין דמחיה
אחת בלדד היא המהלקת
ביומן וחיה בולטת בפ"ע
כדלמא מפיסא דריב"ז חסיה
השמות חלוקות. (ש"ל):
ח"ש ד"ה רבי יוחנן
כן טרי פ'. במשנה ג' פ'
כו. ומג"ש ש"י.

כי והקטרת הן מגופה ומחזירים זה. דלילו אין מחזירים אפילו
לזבו עודף לא היו הכלים שבתוכה עמאין כדלמא [בפ"ק] דחולין
(דף כה) דלחולין ומשקים מיטמאין מאויר כלי חרס. ואין אדם וכלים
מיטמאים מאויר כלי חרס. ללא חזינן האי טעור כמאן דמלי

טומאה כ"כ הר"ש. ועקרא דמלתא
ליחא בחולין. אלא בפ"ק דפסחים דף
כ (ע"ב) ובפ"ק דשבת דף קלח (ע"ב)
ועיין בפירושו הר"ב משנה ה פ"ח:
ובית תבלין של עין שנטמא אחד
במשקה. פי' הר"ב דרצנן גזרו על
המשקים הבאים מחמת שרץ לטמא
כלים כו' ב"ה דבר דתנן בפ"ק דשבת
(דף יד). וע"ש: רבי יוחנן בן טרי
אומר חולקים כו'. פי' הר"ב דופן עב

ט' וחזי עובי דופן של ג' הטעור טעור. ואין הלכה כרבינו ועמ"ש
במשנה ג פרק ו (ד"ה האמצעית) ובמשנה ה פרק כ"ה ובאלהות
רי"ש

אבל בטומאה שרץ דאורייתא. דכל היכא דנגע
נטמא חברו שהטומאה נוגעת בו מחזירו. ובכלי חרס דליתו מקבל
לא נטמא חזירו. דחובו של זה נעשה גב לחזירו וכלי חרס אין מיטמא
מגבו

נטמאת אחת מהן נטמאו כולן. דכשנכנס השרץ בפי הקערה כ"כ
נכנס באויר הלבוש. העודף סביב. ונטמאת כל הטבאל. דכלי חרס
נטמא מאוירו. וכשנטמאת הטבאל כולה. נטמאו כל הקערות
שהן מגופה: בית התבלין. כלי חרס עשוי רבועים רבועים לתת
בכל רבוע ורבוע מין אחד של תבלין.

ואל יתערבו זה בזה: קלמרים
המתואמות. כלי עשוי לתת בחוט
הדיו והקלמוס והכלים הלריכים
לסופר. ועשוי גם הוא רבועים רבועים
תלומים ובארצנו מהם הרבה וקורים
להם בלע"ז קלמר" (ה): בית תבלין
של עין. שעשוי גם הוא רבועים רבועים
ואין לו לזבו עודף: שנמא אחד
מהן במשקה. דרצנן גזרו על
המשקים הבאים מחמת שרץ לטמא כלים.
שהם מטמאים כלים דאורייתא. ודוקא כשנטמא במשקה. לא נטמא
חברו. שכלי שנטמאו אחוריו במשקים לא נטמא חו"ט. הלכך
כשנטמא ח' מהן במשקין היו דופן של הטמא אחוריו של חברו ולא
בכלי עין בין מאחוריו בין מהוכו נטמא טלו. אם נטמא אחד מהן
טומאה מגבו אלא מחו"ט. אפילו בטומאת שרץ אם נטמא אחד מהן

ח"ג. לזבו גז' לזבו. נפסא גז' נפסא.

גזירה משום משקה זו וזבה.
הוא נטמא כלים דאורייתא. ודוקא כשנטמא במשקה. לא נטמא
חברו. שכלי שנטמאו אחוריו במשקים לא נטמא חו"ט. הלכך
כשנטמא ח' מהן במשקין היו דופן של הטמא אחוריו של חברו ולא
בכלי עין בין מאחוריו בין מהוכו נטמא טלו. אם נטמא אחד מהן
טומאה מגבו אלא מחו"ט. אפילו בטומאת שרץ אם נטמא אחד מהן

ז המתואמות. כפי' משנה לה"ר שמשון ז"ל כתיבת יד' ישן נטמא ציותר
משגם מלוח ועשרים שנה מלאה מנוקד ה'מקאפ'ה וכן צערוך ערך קלמר:

יבין תפארת

השולחן עודף דע"ס אדם וכלים חמק"ע מאויר כ"ח (יב): וע"ס
בנעמא ע"י משקה. דשיטמא משקה וכלי הוא רק מר"ם מגזירה משקה
שמוצ וזבה. דהיינו מעייטותיהן [פ"ק דשבת] ורק משום סיפא נקט גם הכא
שרץ לרבותא. מיהו בין בשרץ ובין במשקין כך הוא הדין בב' ב"ק שבכלי
עין [פ"ט מ"ו] וגם בב' ב"ק שבכלי עור [שם מ"ח]: עור שהלבוש שלפניו
ועמלא עולה למעלה ממלא הקערות (עור) מוצא עומאה בלבוש
ונטמא הטבאל. להכי נעמא כל הקערות שהן מגופה או שנתחברו להו' (יב):
עין גם הוא עשוי רבועים רבועים להרבה מיני התבלין שונים: (עח) כלי
כתיבה בלשון יון. שרייב"ג בל"א: (עט) שיש בגופו ג"כ הרבה רבועים
לדיו ולחול. לזרות על הכתב שיתבש מהר. ולתחיבת הקולמוסין. ודבק
לחזום האגרות וכו' מחזברין זב"ז סמוכין כהלומים. בכולן אם נטמא
אחד מהן בשרץ לא נטמא חזירו. אע"פ שכולן מחזברין יחד. עכ"פ חובו
של זה הוא גבו של זה. ולא נעב בכלי האחר רק בגבו [ועי' לקמן פכ"ה מ"ד].
אבל בית התבלין וכו': (פ) דוקא בנעמא במשקה דטומאתו רק מר"ם.
וכדלמאן. דהיי כלי חמק"ע רק מר"ה"ע. אבל בנעמא בשרץ. הכל טמא.
דהיי כלי עין מק"ע מגבו [ועומ' בטוח ל"ח ח' ד"ה האין]: (פא) דע"ג

משנה

פי' הר"ב דחובו של זה הוא גבו של זה הכא משמע דמחיה חלוקת המחיה ליחשב
כשני כלים. וכן בפ"ח מ"ו גבי בית שאור שהשרץ שביניהם מפסיק שאין הטומאה
עוברת מלד זה ללד זה. וז"ל דברפ"ה בטרם שחלצו אמרינן אין המחיה
נפסקת שאין חולקין כ"ח משמע דכל כ"ח לא מהני מחיה להפסיק וכ"כ
הרמב"ם בהדיא בחבורו פי"א שאין דרך לחלוק כ"ח מחיה כדרך שחולקין הכלים
פ"ב. ונראה שיש לחלק שלאחר שנטמא הכלי אין דרך לחלוקו והיינו דגבי טעור
קתני הטעור שחלצו שלאחר שנטמא הטעור אין דרך לחלוקו. אבל בעל דהכא
בתמא עשוייה נעשו כך מלאה קערות וכן בית שאור נעשה הקרן מחלצו
ודברי הרמב"ם מוכיחין חילוק זה להדיא דבעלל דהכא כתב בחבורו פ"ג
שהקערות דטוקין דה בתמא עשוייה ודגבי בית שאור כתב ג"כ בפירושו שחלצו
בתמא עשוייה ע"כ. ומיהו קשה מתמא' דפ"ה בית שפך וביה התבלין שצטורה
מתמאין בנגע ואין מתמאין בלוי' לר"ה והתם משמע דבתמא עשוייה נעשו
כך ואחרי טמא בנגע ומ"ש מהכא דלמרי' לא נעמאו טולס בין בנגע ובין
באיר. ואין לומר דמתמא' דהכא אחרי כ"ל' דהתם דמתמא דהא כהא ק"ל כהתם
מתמאין והתם ק"ל כליה' כמ"ה הרמב"ם והר"ב ע"ס. ועיקר עמא' דל"ה התם
גבי חזרו והלכך נעמא בנגע קשה. דהכא אחרי' מוכי על זה היו
נכ לזה ולא אשכחן גבו של כ"ח דליתו מיטמא מדרצנן. ונראה דהא דלמרינן
התם נעמאין בנגע ולא באיר אין לפרש כפי' הר"ב והר"ש שם דקאי' אחרויהו

ישראל בועז

שאני נקוב כשיעור. אפ"ה מדמנוקב הרבה הו"ל כפשוטי כ"ח. י"ל דהתם
שאני דכל סטחו מנוקב כך. להכי ככלי פשוט דמי. משא"כ הכא רק שולין
מנוקבים: א"ג י"ל דהתם אף שאני נקוב כשיעור וית (כס"ט) ע"פ כולו
מנוקב עפי ופסי מכונס משקה. להכי חשבינן ליה ככלי פשוט. משא"כ הכא
שקביו דקין מאל. מהני לכ"כ סדרת שימת האלצב על פיו שאז אינו מוסיף
כלל. אלא יחשב כשאר פשוטי כלים: (יב) וא"ת מ"ה מלקמן שניה פ"ה
בשטמוד קערות זו תוך זו וקערה עליונה מנוקבת בטובס משקה דלא אפילו
שפתותיהן שוות. טומאה יוצאה דרך הנקב מזו לזו. א"כ כ"ס הכא ע"י
הלבוש העודף בית קבול של כולן כרוך מזו לזו ואוירן מעורב מזה לזה. וא"כ
הוא ליה למימר דאפילו אינן מחזברין כולן בשפאלא. אפ"ה כיון שהלבוש עודף
יק"ע כולן כשנטמא ח' מהקערות אף שלא עברה הטומאה דרך הלבוש. וכגון
שירד השרץ חי לאחד מהקערות ומת עס. י"ל דשאני התם. דמשום שהכלי
העליון נקוב בטובס משקה. לא מתבב חו' כלי לחלוץ בפני טומאה [אב"י
ואע"פ דגבי טומאת מת אדרבא אין כלי חוץ. הכא כיון דאין כלי נעמא
מאויר כלי חרס שפיר חוץ] וכמאן דליחא דמי. והו"ל כליהו ים השרץ באויר
התחזין הא למה זה דומה לקדירה בתער ושרץ שחטור כשעלה ב"ה השרץ
באיר לקדירה. הקדירה עטרה (כפ"ח מ"ד): (יג) כך כתב הר"ב.
והקשה עליו הגאון הגדול מו"ה עקיבא זוק"ל דעס זה לא שייך כפיסא צבית
אחרונה

בין אם נעמאת הכירה נעמאו הכלים ובין אם נעמאו הכלים נעמאת הכירה
כפי' רש"י בפ"ה כמה טומאין אלא טולה נעמאת הכירה איירי שאם נעמאת
בנגע נעמאו הכלים וכ"כ הרמב"ם בפ"ו ובחבורו פ"ו. והלכך לא שייך למימר
דחובה על הכירה היו גב לכלים דאין הכירה טפלה להם ליחשב כנגד להם
ואדרבה הם עפלים לכירה עפסי עיקר. ונראה לדבר דפכ"ה מ"ד אמרו לפני
ר"ע דלתי הובע חמורים לרובע אבל אין הובע חמורים לחזי רובע ואע"פ דר"ע
השיב להם דשמה רובע נמי חמורים לחזי רובע הא כתב הרמב"ם שם דלא חמרה אלא
לעמאין משקין דרצנן אלמא דכשומאה דאורייתא אין הגדול חמורים לקמן
והלכך גבי כירה פשיטא דאין הכירה חמורים לבית הפך והלכך אם נעמאת הכירה
נעמאו הכלים ואפסא לא אכל היך דמתמא' דהכא אין אחד מהם עיקר והלכך
בעולמו אמרי' דחובו של זה הוא גבו חזרו ראי' לפירושו הרמב"ם שם אבל לפי'
המפרשים שם דגם אם נעמאו הכלים נעמאת הכירה קשה וז"ל: אם יש לה
לזבו עודף. פי' הר"ב דכשנכנס השרץ בכך נכנס בחזירו כו' וכ"ה נעמא באויר
וכו' פ"ב. לרבותא דמלתא כ"כ דללאו טומאת אויר נמי נעמאו טולס כיון ששודף
בוליה כמד כלי חשוב דכלוהו נעלים לגבי העודף וכ"כ הר"ש והר"ב דהא בסיפא
גבי כלי עין נמי חזי הכי והתם ליכא טומאת אויר. וה"ה אמרינן בפ"ה לענין תוך
מוכו כשהחזיטן עודף בתמ' חלואי וכמד תוך חו: ובבית תבלין של עין שנטמא
אחד בתשקה. אבל בשרץ נעמא אחד נעמאו טולס דחזירו משו' להו בגוף אחד

כלים כלי עץ פרק ב

אם יש עט : ח' הלפיד
עט פניו יח הלכה :

אלוהו רבה

ח נטמא הכזו . וכלת קמי נטמא כולו . כהם מאוירו קא מיטמא וכו' נמלה הסדן באויר הלזבו העודף נטמא כולו דתוך הלזבו תוך כולו הא . אכל כהא ככלי טפא מאוירו לא מיטמא אלא כמגע ומטום הזור קמי נטמא ח' מכן נטמא הכזו כמחבר לו . כהלזבו מחבר ועושה את כולו ככלי אחד :

הדרושי בהרי"ח

משנה ח [הרי"ח דה] רביה שקעו כו' . לא ידעתי למאי כו' עכ"ל עיין עד סוף ואפשר לומר משום דבמשנה אסר ומיטמא' טאחור' ופירש שם הרי"ב דוקא אם נגעה בחובו אבל לא באירו ע"ש וה"א דכאן ג"כ אינו תוך גטוראיו טמא אלא אם נגע בחובו לכן חני בפרוה טמא באירו :

יש פרק ד ופרק ו משנה ד : אם יש לו לזבו עודף כו' . אלאו לכולי עלמא : ח רבית שקעו של נר נטמא באויר לא ידעתי למאי דייק הכא לזמני באויר . ושבו מלאחי כיוצא בזה . בדברי הר"ש כסיפא . ארמייתו חוספחא מסרק של לרזור . רבי אלעזר אומר אין נטמא באויר והכמים אומרים נטמא באויר . שכתב ועל חסם נקט אויר דלס טהור באויר טהור כמגע
חבירו(ה) : ח הלפיד (ט) . מטמא (ס) . ובית שקעו של נר (פ) . מטמא באויר (ס) . חז' . לזבו נר לזבו :

מגבו . אכל כלי עץ מיטמא מגבו בטומאת שרץ אבל לא בטומאת משקין . להיות נטמא כולו : חולקים את עביו . דופן עב ורחב שבין שני הרצועים רמינן פלגא להאי גיטא ופלגא להאי גיטא בטומאת משקים דרבנן וחלי עובי הדופן שלגד הטהור טהור . ואין הלכה כר' יוחנן בן עזרי : ח הלפיד . כעין קערה של חרס מחודדת מלמטה ותחתיה חודרה בראש קוגדם ובתוך אוחה קערה עמומים חתיכות בגד ושמן ועטרן ומדליקין ומגביהין למעלה . והיא מאירה למרחוק ומפני שהיא מחודדת ואינה יכולה לעמוד בפני עצמה סלקא דעתך חמינה שלא נטמא . קמ"ל דהואיל ומקום מושבה מתוקן משקעו של נר . כלי חרס עשוי להיות הכר יושב ומשוקע בו : מטמא באויר . דחשיב כחך לטמא באויר אף על פי שאין מלאכת שלמה
לא נטמא חברו ריב"ן אומר חולקים את עוביו וכו' . לא פליג רק אביה חננין של עץ : ח הלפיד . נערך הלפוד ס"א הלפיד וכן כתב הר"ם ז"ל . גס כ"ד

חמינה שלא נטמא . קמ"ל דהואיל ומקום מושבה מתוקן משקעו של נר . כלי חרס עשוי להיות הכר יושב ומשוקע בו : מטמא באויר . דחשיב כחך לטמא באויר אף על פי שאין

לא נטמא חברו ריב"ן אומר חולקים את עוביו וכו' . לא פליג רק אביה חננין של עץ : ח הלפיד . נערך הלפוד ס"א הלפיד וכן כתב הר"ם ז"ל . גס כ"ד

י בין תפארת ישראל בועז

הכלין של עץ דלא נטמא מאוירו . אולם הר"ם כתב דע"י שהלזבו עודף מחשב כולו ככלי ח' ורק הרמב"ם הכא כתב כלי הר"ב ובסיפא כ' גס הוא כלי הר"ם . ול"ע עכ"ל . ולפע"ד נראה דמ"ס הרמב"ם והר"ב אכתריה שהן מגופה . וזו כסדרה הר"ם . שט"י הלזבו הוה הכל ככלי ח' . דא"ל דמשום דמחברין דל"כ גס בלא לזבו נמי . אע"כ תרוויהו טעמי זריכי ברישא ובסיפא . דכנטמא מאוירו לא סני שיטמאו ג"כ שאר הקערות כשאין מגופה . דאין כלי נטמא מאויר כ"ח (שבת קל"ח ב') אלא הכא הלזבו עושה הכל כנופה . ואפילו הוה ככלי ח' . אכתי לא הוה ליה למוטימי הכל כאלא ככנס באויר הלזבו . כלקמן ספ"ד . דבאלמנעית עודפת או כשהשרץ ממנה ולפנים . אף שלא נכנס באויר החיונה . אפ"ם נטמא החיונה . ועל כרחך מדהוה הכל ככלי ח' . ולפ"ם ביה השרץ ממנה ולחוץ . פהרה הפנימית . מדנחשב כגב דטפל אינו גורר להטיק . אע"כ הכא שאני . שהלזבו העודף עושה כל כפנימיותו ככלי ח' . וכל"כ בסיפא הכא נרדך לתרתי טעמי . דהרי מיירי במשקין דלמ"ס לכוון רק בנגעו מחומו . דאל"כ ננטמא גבו לא נטמא חובו . אלא הכא מדלזבו עודף נעשה כל מה שבאויר פנימי ממנו כחך ח' ודו"ק : (יד) כך כתב הר"ם והר"ב . ותמני דמה בכך . והיכן מ"טו דוגמתו שכשהדבר שמשם לחובו בולט מחומו לא יחשב ב"ק בשביל זה . וגם רתוי"ס חתה על זה ופ"ה נעשה למה דייק תנא ותיי רק בהך דמ"ס באויר . ול"ם היה כ"ל דהא קמ"ל דאף שברוב הפעמים יושב הכר תוך דמ"ס של המשבש להכי סד"א דנתייב ככ"ק העשוי למלאות דקיי"ל דלא שמיא ב"ק . וכחותם אלמוג לקמן (פי"ג פ"ו וחוס' שבת ג"כ ב' ד"ה היא . ורמב"ם ס"ב מכלים ה"ה) ב"ק . כ"ל דהתם הרי ע"כ מיירי בשלא נחמלא עדיין . דאל"כ הרי בל"ז אכור לסבך בחינים שהן מק"ס . רק שעשוי למלאות [אב"י ול"מ מקדושה מרן יש לחלק בין ב"ק העשוי למלאות ע"י כלי וחפץ כחך ואלמוג . ובין עשוי למלאות ע"י דבר שמועד למחל או להאיר . הדע דאל"כ הרי כל ב"ק עשוי למלאות ולחובו הדבר שמועד לו . ומה שחמה ע"ד זרק"ל דהיכן מ"טו דוגמתו שכשהדבר בולט וכו' : ל"מ י"ל דכאן דמיווד לקבל הכר ורוב הכר מבחוץ סד"א דלא הוי ב"ק] . ובר"ש ח' ק' מני מחפלין [לקמן פי"ח מ"ח] אף דאין לך מנוי עולמית יוחר מפרשיות של חפלין בהבתי . ואפ"ם מק"ס . ע"כ י"ל דהתם נמי מדפרשה אחת גדולה וא' קטנה . והחוקין משום סדור מ"טו נרדך שיהיו שוין באורך ורוחב ונוצה . ולהכי יש מהפרשיות שאין ממלאין כל החלול של החוקין . ולהכי מחשב שפיר ב"ק . ועוד כ"ל דהתם נמי מאן יימר דמיירי בשכבר הפרשיות בחוק . דלמא כשהחוקין עדיין ריקיין . ולהכי מחשב שפיר ב"ק [אב"י ועי' מקואות ס"ו מ"ב] אבל הכא שהבן מכון תמיד להושיב הכר בתוך חללו ורק שלפעמים מסירו משם כרנע וחזר

משנה אחרונה

ודוקא לטומאת אבל אם נפחת אחד מהם בכדי עהרתן לא פהרו האחרים לדמיה אינם חכור כדלקמן פי"מ מ"ו : חולקין את עוביו . ולחכמים אין חולקין והכל טמא . ונראה דריב"ל מני לא פליג אלא בנטמא טהור ואטו ממלאין עוביו ממתת טוב כהא קאמר דחולקין . אבל נפחת עוביו עגמו מודה דטלו טמא אפילו נפלו משקין בלד האחד וכן משמע לקמן פ"ה מ"ה גבי רובע והאי הרובע אם נפחת הרובע . הרובע ואחריו עמאין ח' הרובע ואחריו עכוויין . אלא כל דנטמא טוב על זה אין נפחת אחריו של עני ואילו נפחתו אחרים של האחד כל האחרים עמאין על זה ועל זה . אלא דעומתת טוב קיל עפי לענין קומתא אחרים נפחתו אחרים עמאין . ובה"ה הכא לענין עוביו דהא עוביו חמור קפי מאחרים . דהכא נפחת טוב ק"ל לחכמים דאין חולקין את

כלים בלי עין פרק ב

מסמכים . זט י"ג י"ד

משנה אחרונה

קאי אלא שנגזר עשין
 מיקום של חכם וקאמר
 דמיטמא נמי באור אכל
 הקודם הוא על עץ
 והרמב"ם תפרש בית
 שקום כלי של חכם עשוי
 לקבל הנוטפין שלא יכרו
 על המורה . ו"ל א"כ
 מה קמ"ל : המסרק
 של זכור , לפי הר"ב
 שהמסרק הוא לגי י"ב
 אלאי מתאכזבין שאינו עשוי
 לקבלה ויד נמי לא שאינו
 מתקנה כלים . ו"ל עשוי
 ג"כ לקבלה של פלרקוס
 מניחין שם פירות ואכלין
 שאינם יולאין מנין
 הפנימות וכדתני כה"כ
 בפ"ד מ"ג גבי חידודין
 ובלכך להכמים יתעמאין
 אף באור כי החס . ו"ל
 הש"ב ל' כשמש ערלי
 שאיט עשוי להסתמם ס
 אלא לפרקוס ודמי באור
 שגמורי הכלים ד"ל
 שגמא נמנע ולא באורי
 דאיט חסוד עך נמנע
 ומורה ר"כ דנמנע
 יתעמאין . והיינו דמי
 בחוספתא דבאורי פליגי .
 ור"כ כחב דנמנע נקב
 אורי בחוספתא ולפ"ל
 כדפי' , וכ"כ הרמב"ם
 בחבורו פ"ג א"כ נכנסה
 טומאה באורי המסרק
 ובפירושו ג"כ ר"ל תמנע
 א"כ נכנסה טומאה באורי
 המסרק :

במגע : המסרק של זכור . פי' הר"ב כלי חכם שנוטפים על
 פיו שזכה לו . מהטעם שחפרש [ה"ב] [כ"משה ז] פרק
 דלקמן: רבי אליעזר מתיר . פי' הר"ב א"כ נחלה עין באור
 אותן שנים שאין זה תוך כלי חכם
 מפני היות מקיפו [מופנס] מכל לר .
 הרמב"ם :

וחכמים מטמאין צב :

ח"ג . ד צרצור גדל צרצור אליעזר נהפ"י אלעזר

זה רבי אליעזר ורבנן אי חביב תוך כלי חכם אי לא . והלכה כחכמים דחביבי לה תוך ומטמאין :

מלאכת שלמה

וקראוהו מסרק של זכור מפני שגביז אותה שזכה בולטין שנים כשני המסרק
 וכן יקראו הפנימות אשר סביב זכור הרמון מסרק של רמון ע"כ . ובחבורו שם
 פ"ג סי' י' . והוא סוף לשון זהו הקראל זכור א"כ נכנסה הטומאה לאור
 המסרק למעלה מן הרשת נעמא בולט וזכו תוכו של כלי זה ע"כ :

שאין כל הגר מוסקט צו כי א"כ מטט ממנו : מסרק של צרצור .
 כלי חכם שנוטפים על פיו שזכה למין מכבר מעשה רשת והמערה
 ממנו מטיל המים ממקומות הרבה . ורוב הכלים שנותן בהם מים
 בארץ ישמעאל עשויים כך . וסביב
 אותה שזכה בולטין שנים כשני
 המסרק שנוטפים אותו לפני . וא"כ
 נחלה עין באור אותן שנים פליגי

יבין

צ' זכור הוא כ"ח שיש על פיו כעין רשת . לשמור המים שבו שלא ישל
 להוקן שום דבר . ושלא יכבש שם הרוח ולא יתפשט תחת הכסוי ובכמה
 הכלי למעלה בולטין שנים סביב לגוי . או כדי להקן בחוקן המים מעל
 המאלים שבהן הרזור : צא) בנתלה עין באורי המסרק או נגע בהן
 בפנים אמק"ע . דכס לא שמי' צ"ק : צב) ואילוה"ק מ"ש מאבוב של
 קלאין [מ"ג] דמדמטקב לא מחשב צ"ק . ד"ל דבכא שאלי . דעיקר
 הכלי יש לה צ"ק . ולהכי מק"ע גם במקום המסרק . לא משום די .
 דא"כ הו"ל דמטמא רק במגע בפנים [כפי' סי' יב] רק מדעשוי לגוי
 לעיקר הכלי . בעול לגבי הכלי . והו"ל שם כהוך הכלי עממה :

דע"כ כיון דהרבה פעמים מוילא הלאמפע מהצ"ק של המושב להסתמם
 מהחלר כ"ל לעתים רחוקים . וגם גרע טפי מנבלי בני לוי דלוינו מוילאין
 פשוטם החפין ה"ל ע"כ מוילא לפעמים הפסדות מהתיקין כדי לנבדקן
 ככלי ב"ק אחר שמק"ע גם מאירו . וגם לא נחשב כמשמשי כלי שאמק"ע .
 מדמטמאין להכלי בעצת מלאכה ושלא בעצת מלאכה דלא כגוף הכלי דמי [כפי' מ"ו] :

הלכתא גבירתא כללא דפרק ב

אפ"ה ב"ק לא מחשב . וכ"כ אפילו דבר שהיה לו ב"ק ועשוי לקבלה . אבל עשה
 בו שום שנוי שיהיה משתמש בו לכסוי . כפי שישינו בו שום דבר שיהא טעמה
 מיוחד לכסוי . וכ"כ כלי העשוי לקבל רוח בחביות שירפין . או לקבל אבר מנוף
 האדם . כבית אחיוה שברובו כ"ח מבוזין . או אפילו עשוי לקבל כל גופו של אדם
 כמטה כסא וספסל . וכ"כ ספינה אף שעשוי לקבל . סהורה מנורת הכתוב . וסנורה
 של חרס אף שסיהוד לרשיב עליו חמיר הלאמפע . ע"כ אין לו תוך . כל הכלים
 הללו ככל פשוטי כ"ח אמק"ע סגבן ממשיקין שסאין :

משנה ד יש כלים . שבכל מין ומין מהם . אף שכל א' מהמין דומה לחבירו .
 ואפ"ה . זה מק"ע וזה אמק"ע . כפנס יש שיש לו ב"ק שסן וסק"ס .
 ויש שאין לו ואמק"ע . וכ"כ כלי שעושה עליו חוצר קריחה . אותו שעושה בו
 חלול הקדירה אמק"ע . ואותו שמושיב הקדירה עליו להחליק פניו הדיצנים
 מק"ס . וכ"כ משפך של בעה"ב אמק"ס . מדאין לו ב"ק . ושל חנוני שספסרו לפעמים
 על צד לשאוב עליו מעט משקן להריח בו ריחם ולזקק מק"ס :

משנה ה כל כסויין אפילו יש להן ב"ק אמק"ס . מדאין עשויין לקבלה . מיחד
 ביהדן לקבל . מק"ס . וכ"כ כסוי שלפעמים משתמש בב"ק שלחן
 מקבל טומאה :

משנה ו גינסרא אף שמק"ס היינו בשנשברה מכלי שנגמ"ל . ולא בשנשברה
 מכלי שלא נגמ"ל . אף שאח"כ הוסקה הניספרא . ובספק שא .
 כלי שמצד א' אינו מקבל מרנונק בשוליו וד"ל כאבוב (מ"ג) אבל זה בשישם
 אצבעו על פיו שלמעלה . מקבל ריח . בזה פליגי . וקיי"ל דמק"ס . מדאינו נקוב
 כשיעור אין הנקבים מצטרפין :

משנה ז יש כ"ח שיש בכל א' הרבה ב"ק למינים שונים : אם יש לכו א'
 שגובה סביב לכל הב"ק הוא מצרפן לחשבו לכלי א' בשנמא א'
 בשום את"ם כולן ממאין . ואם לאו כולן סודרין אף שנמא א' . וה"ה בכלי עץ
 כך דינו לענין משקין :

משנה ח כלי שמושו בו מוירד אפ"ה מחשב ב"ק : מדכך דרך שמישו .
 ב"ק העשוי למלאכה . אבל מוציא להכלי לפעמים . שמה ב"ק :
 כ"ח שמונוק בשפתו לגוי : אפ"ה מחשב שם ב"ק : מדבטל הני לגבי עיקר הכלי
 (ותמוהין בזה דברי רפ"י א"ה ק"ס מק"ס) :

פרק ב משנה א פתח במהרה שאר כלים (הין מכ"ס) ויש ו' חלקי דתין
 בינם לבין כ"ח . א) כל כלים דב"ל פשוטין סודרין אפילו יש להן
 תוך . כקנה הלול . אבל כ"ח כ"ח מק"ס . וכגון חנוד . ב) כל כלים הנ"ל פשוטין
 סודרין רק מדאורייתא אבל מדרבנן מק"ס (כ"ב דס"ו) אבל כ"ח פשוטין אפילו
 סודרין אמק"ס . ג) כל הכלים הנ"ל פשוטין סודרין רק מלק"ס משאר את"ם
 אבל מק"ס סודרס בחוץ למידס . אבל כ"ח פשוטין אפילו סודרין אמק"ס . ד) כל
 כלים הנ"ל מק"ס . דוקא בנגע בהן טומאה ואפילו בנגע בגבן . אבל כ"ח סודרין
 אפילו באיורי . וסגבן אפילו נגע שם טומאה סודר . ה) כל הכלים בנשברו
 סודרין . אף ששברו ראויין לתשמיש . אבל כ"ח רבייה קרא במלת כל כ"ח . דאף
 גינסרא שנשאר מנגע אם ראויים לתשמיש מק"ס (רמב"ם כלים פ"ה ה"י) . ו) כל
 כלים הנ"ל שנשברו וחור ועשה כלי מן השברים מק"ס מכאן ולהבא . אבל כ"ח
 שנשבר וחור והדיבק הרותהיה להיות כלי אמק"ס כלא (בלקמן פ"ג מ"ד) . ז) כל
 הכלים שנמסאו . נסודרין בין בסבילה בין בשבירה :
 להן סבילה רק בשבירתן נסודרין :

משנה ב שיעור גינסרא שח"ס . בין שנשאר שוליו הכלי או דופנה . כך הוא .
 אם היה כלי קסן מאד עד שאין לו צורת קדירה . צריך שיהיוק גינספרא
 שלה כדי סייג אצבע קטנה של קסן בן יומי . ואם היה כבר תסניק כקדירה
 קטנה צריך שיהיוק השתא גינספרא שלה רביעית הלול . ואם היתה גדולה כבר
 כחבית הנעשית בלוד שיעור גינספרתה חצי לוג . ואם היתה כבר גדולה כחבית
 גדולה הנעשית בבית לחם . צריך שיהיוק גינספרתה לוג . וכן כל כ"ח שגדול מזה :
 גרוב"ה . פסק ע"ד וצוק"ל ר"ע דהלכה כ"ע מחבורו והרמב"ם פרק י"ח ממלים
 פסק כרבי ישמעאל] :

משנה ג כל כ"ח שאין בתוכו ב"ק אף שמקבל ע"ג אמק"ס . כגון סבלא . סחורה
 מוציא אפילו רק מרחו א' . אביב . אף שמקבל בתוכו כשקולין בו .
 מרנונק כולו נקבים דקין דינו כשופי כ"ח . סילון של חילת המים . אף התנדו
 כלי שולים ככה"ג מק"ס ואפילו חלוי בצואר נמל (בשבת קב"ה א') . הבא לא נעשה
 לקבלה . דהיינו לנגע שם שום דבר . וכ"כ כבבב עמוק . אף שיש לו פ"ו ג"ש
 הרי ב"ק שלו משתמש רק כפאי לכסוי ולא לקבלה נעשה . להכי אף שב"ק שלו
 מחשב תוך דרתי כלי שפסרו על השי"ן הו"ל בבא לחוטי וסמא (פ"ג ספ"ט ה"ג)
 * צ"ל פ"ג כלי כלים ס"ס